TRST, sreda
29. julija 1959
Leto XV. - Št. 179 (4333)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 30 lir
Tel.: Trst 94-638, 93-808, 37-338 - Gorica 33-82
Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podružnica GORICA: Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15. do 18. — Tel. 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — MALI OGLASI: 30 lir beseda.

NAROČNINA: mesečna 480 lir — vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 30 din, mesečno 250 din — Nedeljska: letno 1.440, polletno 720, četrtletno 360 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375

Skoraj nepričakovano je bil Milazzo izvoljen za deželnega predsednika

Milazzo je prejel potrebno absolutno večino že pri prvem glasovanju
V petek bodo izvolili osem deželnih odbornikov ter štiri namestnike
Strašna poparjenost v vseh strankah koalicije centra in desnice - Ustavno sodišče je v zadevi igralnice v Taormini dalo prav vladi v Rimu

(Od našega dopisnika)

RIM, 28. — Ko je danes že takoj po prvem glasovanju v deželnem parlamentu napovedovalec povedal «Milazzo 45 glasov», je na levici nastalo velikansko in razumljivo navdušenje, medtem ko so se z desne in centra takoj zaslišale ostre besede medsebojnega obtoževanja.

Današnja seja ni dolgo trajala. Po izžrebanju skrutinatorjev se je takoj začelo glasovanje. V zbornici to pot ni bilo navzočih vseh 90 poslancev, temveč samo 89. Socialdemokrat Bino Napoli ni prišel na sejo. Očitno je računal, da bo spričo včerajšnjih rezultatov omogočil izvolitev kandidata centro-desne koalicije Lo Magra, ki je včeraj že prišel do 45 glasov. Toda od teh glasov sta se danes dva odcepila, na kar seveda brumni socialdemokrat ni mogel misliti. Od teh dveh glasov je eden pridružil včerajšnjim Milazzovim 44, drugi pa je ostal na beli glasovnici. Rezultat glasovanja je bil torej: navzočih 89, zahtevana absolutna večina 45; Milazzo je dobil 45 glasov in s tem potrebno večino, Lo Magro 43 glasov in 1 glasovnica je bila prazna.

Dejansko je bila izvolitev Milazza več ali manj nepričakovana, ako se upošteva, da si je že včeraj priboril 45 glasov. Ni znano, kdo sta tista dva, ki sta utekla iz «antimarksističnega» bloka, vendar se na splošno domneva, da sta to dva monarhista. Marullo je verjetno že včeraj glasoval za Milazza in njegova današnja izjava to neprikrito potrjuje vsaj za današnje glasovanje. Kot kaže, pa sta se nazadnje vendar še ostala dva monarhista, ki jih je imel Covelli že v kontrole in naredila po svoje: «Zadovoljni smo s tem, kar smo naredili, in naredili smo to z odgovornostjo,» je po volitvah izjavil Marullo. «Pomemben realnost stvari, ki prihajajo potvorjene ostran ožine.» Mogoče je Marullo, ko je vabil množino, mislil na vse monarhiste.

Milazzo, ki so ga na levi sprejeli vzkliki «Živel Milazzo! Živela Sicilija!», je takoj po izvolitvi imel kratek govor. Rekel je, da v zgodovinskih trenutkih človeku zmanjka besed, nadomesti pa jih ganjenost. «To je slovesen trenutek za moje življenje in za sicilijansko ljudstvo. Lastim si za Sicilijo zgodovinsko dejstvo te izvolitve, ki je sicilsko dejstvo, pa naj kdo reče, kar hoče. V teh časih so bile razne potvorbe pravega pomena mojega dela. Današnja izvolitev je pokazala modrost sicilskega ljudstva. Ves svet, ki je sledil dogajanju pri nas, naj zve, kako je sicilsko ljudstvo modro. Zahvaljujem se vsem kovetičem brez razlike: je že dekoglasu, ko se ta skupščina nepretrgoma izkazuje dobrohotna do mene in to nad moje zasluge.»

«Ko sem bil prvič, je nadaljeval Milazzo, izvoljen za predsednika dežele, sem omenil gore bede in krivic, ki so se vedno trdno zasidrane in so celo v času devetih mesecev moje vlade narastle. Vzrok za to je v napadih na sicilsko avtonomijo v tem obdobju.» Ko se je še enkrat zahvalil za izkazano zaupanje, je Milazzo dejal, da prosi za odlog seje vsaj za tri dni, nakar je pripravljen sprejeti funkcijo takoj po izvolitvi deželnih odbornikov. Predsednik skupščine Stagno je sprejel zahtevo Milazza ter odgodil sejo na petek, ko bodo izvolili osem effektivnih deželnih odbornikov in štiri namestnike.

Voditelji danes poraženih skupin so se takoj po seji sestali ter sklenili, da je treba med njihovimi vrstami uvesti strogo preiskavo, da se najdejo «izdajalci».

Milazzo pa je sprejel časnikarje, kjer je deloma ponovil, kar je že povedal v skupščini, posebej pa je povabil tisk, naj pravilno tolmači veliki dokaz odgovornosti, ki ga je pokazala Sicilija. Na vprašanje, če bo povabil KD na sodelovanje, ni dal točnega odgovora. Pač pa je dejal, da prihajajo dobre pobude vedno s Sicilije.

Kljub današnjemu porazu pa vendar v vrstah koalicije ne manjka optimistov, ki upajo, da se bodo uveljavili v petek, ko bodo volitve deželnih odbornikov. Take perspektive nimajo kdo ve, kako realne, vendar pa tudi ne bi bile popolnoma izključene. Res je nadalje, da tudi Milazzu najbrž ne bo prav zelo lahko delati s take tesno večino, ki se lahko ob najmanjšem pretresu spremeni v manjšino.

Kljub takim dejstvom, pa vendar ostaja ogromen moralni pomen današnjega poraza KD in njenih zaveznikov. Govori se, da sicilski voditelji niso sporočili centrali v Rim zadnjega Milazzovega predloga za sestavo večine s pomočjo KD, krščanskih sodelavcev in nekaterih njihovih novih pridružencev, ter socialnega demokrata Napolija. To potrjuje, da so demokristjanski sicilski voditelji hoteli imeti na vsak način deželni odbor s centro-desno večino.

V okviru KD se zaradi izvolitve Milazza na Siciliji že slišijo ogorčeni očitki levice z baze sedanjemu vodstvu stranke. Vendar tako očitki in ostre besede znotraj KD niso kaj nenavadnega in še zlasti v bližini kongresa. Toda kakor vedno tudi tokrat ni pričakovati, da bi levica v KD izvajala kake konkretne posledice, in na kongresu se bo, kot vedno doslej, po nekaterih ostrih besedah, ki jih bo verjetno še povedala, končno vendarle pomirila.

Tajnik KD Moro se je že na dolgo posvetoval z Rumorjem o nastalem položaju. Razne izjave so dali tudi posamezni prvaki strank, kolikor se nahajajo v Rimu. Saragat n. pr. je dejal, da se je boj med klerofašisti in klerokomunisti na Siciliji končal z zmago klerokomunistov. Kar se dogaja na Siciliji, dokazuje po njegovem mnenju, kako velika je odgovornost tistih, ki sabotirajo politiko levega centra ter tako povzročajo, da dežela drsi proti pogubni alternativi frontizem-reakcija. Težko pa je razumeti, kaj je Saragat mislil, ko je dejal, da je pogumno in dosledno ponašanje socialdemokratskega predstavnika na Siciliji za zgled vsem pravim demokratom. V resnici je ponašanje Napolija dokaz popolne političke negibnosti ter neodločenosti, ki pa se po drugi strani vendar ne boji prevzeti odgovornost, da omogoči izvolitev kandidata koalicije z desnico; saj gotovo ni mogel naprej vedeti, da je s svojim dejanjem — namreč odsotnostjo od seje — napravil uslugo Milazzu. Da se je ves čas zdreval glasovanja, da je oddajal belo glasovnico in da je končno celo izostal od seje — to lahko Saragat imenuje doslednost, toda v čem bi tu bil pogum, ki naj bo vsem pravim demokratom za zgled, najbrž razume on sam.

Sindikalist Santi je izjavil, da so se z uspehom Milazza ustvarili pogoji za sestavo vlade, ki bo zares odkrit branilec avtonomije in ki bo pozitivno usmerjena k reševanju temeljnih problemov otoka in k gospodarskemu napreduku.

Izjave prvakov z desnice so dokaj zmedene, kar je končno razumljivo po vseh ogromnih naporih monarhističnih, demokristjanskih, liberalnih in misinskih prvakov iz Rima. Tako monarhista Cantalupa zelo vznemirja misel, da bi Milazzo sestavil vlado s komunisti, kar bo imelo posledice v vsej državi. Zato je neodložljiva potreba po fronti centra z desnico, kakršna se je ustanovila v Rimu okrog Segnijeve vlade. Podobne izjave so dali tudi drugi desničarski prvaki.

Zelo ostre so bile besede sicilskega deželnega tajnika KD poslanca D'Angela: «Vedno smo trdili dve stvari: Milazzo služi komunistom in samo komunistom; bojevali smo veliko bitko za svobodo. Obedve stvari sta se izkazali resnični: Milazzo se je še enkrat pokazal, kaj je, neumen služabnik komunistov, nesposoben, da bi se dvignil na raven resničnih idealov ter politične odgovornosti. Bitka za svobodo in za Sicilijo ostaja še nadalje naša velika obveza, nadaljevali jo bomo z žrtvijo, vztrajnostjo in lojalnostjo.»

Komentarja k tej žolčnosti res ni treba, kajti kdor govori o «resničnih idealih ter politični odgovornosti», pri tem pa ustvarja koalicijo z desnico, tak je res duševno neuravnovešen.

Vodstvo sicilske parlamentarne skupine KD je imelo sejo, na kateri je že sprejelo sklep, da bo v nepopustljivi opoziciji proti Milazzu, ker je bil izvoljen z glasovi socialkomunistov.

Po sestanku štirih voditeljev koalicijskih strank je bilo izdano uradno poročilo, ki poudarja, da se bo koalicija borila proti sestavi deželne vlade, ki bi bila kakorkoli odvisna od socialkomunistov. Zaradi tega štiri koalicijske stranke izključujejo vsako možnost pogajanj z Milazzom, dokler se ta ne odpove investituri, ki jo je prejel s socialkomunističnimi glasovi.

Prav danes je Ustavno sodišče razpravljalo o prizivu, ki ga je vložila obramba sicilske dežele proti odloku rimske vlade, ki je razveljavila odlok deželnega predsednika Milazza o ustanovitvi igralnice v Taormini. Ustavno sodišče je priziv zavrnilo, kar pomeni, da je odločilo v korist rimske vlade.

Stanje Luigija Sturza se danes ni bistveno spremenilo. Večerni zdravniški bilten govori celo o rahlem zboljšanju, vendar sta danes zvečer ostala pri njem dva zdravnika.

A. P.

Prvi neuspehi francoske ofenzive

PARIZ, 28. — Glavni poveljnik francoskih «kolonialističnih čet, ki vodi tako imenovano *«Operacijo daljnogled»* proti alžirski osvobodilni vojski in njenemu osvobojenemu ozemlju v Kabiliji, je moral danes priznati, da je ofenziva naletela na «resne težave». Tudi sporočilo št. 61 osvobodilne vojske sporoča, da so imeli Francozi 35 mrtvih in 5 motornih vozil uničenih na minirani cesti Meridija—Colomb Bechard.

Na sinočnji tiskovni konferenci v Alžiru se je predstavnik glavnega štaba francoske kolonialistične vojske moral izgovarjati, da rezervne enote še niso stopile v borbo in da se zaradi tega ne morejo pričakovati otipljivi rezultati že v prvih dneh. Opazovalci pripominjajo, da je vsekakor čudno, kako 20.000 nalašč za ofenzivo izurjenih vojakov ni doseglo še nobenega uspeha, zlasti ker je med njimi 800 padalcev, ki so se spustili na osvobojeno ozemlje in o katerih ni nobenih poročil.

Iz Marseilla pa poročajo, da je začelo 300 alžirskih borcev za svobodo v zaporu Baumettes z gladovno stavko v znak solidarnosti s člani osvobodilne fronte v pariškem zaporu Fresnes, kjer so začeli z gladovno stavko že pred enim tednom. Gladovni stavki se je pridružilo tudi osem Francozov, ki so bili obsojeni zaradi tega, ker niso hoteli služiti vojske v Alžiriji. Končno stavkajo tudi člani Komunistične partije Alžirije, ki so bili obsojeni v Alžiriji in nato prepeljani v zapore v Francijo.

Kolumbija - FLRJ

BOGOTA, 28. — Jugoslovanska misija dobre volje na poti po državah Srednje in Južne Amerike je danes dospela v Kolumbijo, s katero Jugoslavija nima diplomatskih odnosov. Predsednik republike, ki je danes sprejel člane jugoslovanske misije, je izjavil, da je že doslej z zanimanjem spremljal napore Jugoslavije, da si pribori svobodo in ohrani svojo neodvisnost. Predsednik je izjavil, da je Kolumbiji dobro znan napredek Jugoslavije zlasti na gospodarskem področju in izrazil željo po vzpostavitvi ekonomskih odnosov z Jugoslavijo. Predsednik se je posebno zanimal za možnost nakupa opreme za hidrocentrale v zamenjavo za kavo. Jugoslovanska komisija dobre volje odhaja v Ekvador.

Pred začetkom zaključne faze konference štirih ministrov?

Sovjetska delegacija je včeraj z zahodnimi izmenjala pisane dokumente o stališčih za sklenitev začasnega sporazuma o Berlinu

ŽENEVA, 28. — Vest o izmenjavi dokumentov, o kateri smo poročali včeraj, se je izkazala za točno. Sovjetska delegacija si je izmenjala pismene dokumente o začasnem sporazumu za Berlin z zahodnimi delegacijami danes popoldne. Sovjetska delegacija je predložila svoj dokument tudi v imenu Vzhodne Nemčije in besedilo dokumenta je bilo sestavljeno sporazumno med Gromikom in Bolzom na njunem današnjem sestanku. Predstavnik Vzhodne Nemčije je izjavil, da sta se Gromiko in Bolz sestala, da bi izdelala skupno stališče.

Sovjetski dokument je izročil ob 18.32 funkcionar sovjetskega zunanjega ministrstva za ameriške zadeve, Soldatov, na sedežu ameriške delegacije državnemu tajniku Merchantu. Merchant pa je izročil Soldatovu zahodni dokument, nakar je sledil desetminutni razgovor, med katerim je Merchant posredoval Herterjevo vabilo, naj bi se jutri udeležil skupnega kosila. Sovjetski funkcionarji so izročili nato prepis dokumenta tudi francoski in britanski delegaciji.

Vsebina izmenjanih dokumentov uradno še ni znana, vendar pa se je zanjo neuradno kljub temu zvedelo.

Zahodni dokument

Glavne točke zahodnega načrta bi bile:

1. Zahodne pravice v Berlinu bi morale ostati nespremenjene do splošne rešitve nemškega vprašanja, če ne bodo pred tem štirje veliki sklenili takega sporazuma;

2. po poteku dveh let in pol, okrog meseca decembra 1961, bi se zunanji ministri ponovno sestali, da bi proučili berlinski položaj.

Na splošno pa zahodni predlog ponavlja predlog od 16. junija. Poleg tega pa vsebuje željo, da bi OZN poslala v Berlin svoje opazovalce z nalogo poročanja glede propagandne dejavnosti v obeh sektorjih Berlina.

Predlog predvideva tudi, da dostop v zahodni Berlin ne sme biti oviran in da bi vsa tovrstna vprašanja lahko nadaljevalo nemško osebje. Poleg tega bi morala biti ohranjena svoboda prihodov med obema sektorjema mesta.

Zahodni ministri in sovjetski minister so vsak zase proučevali prejete predloge, za kar je sklical Herter zasebne sestanke.

Iz krogov okrog konference se je zvedelo, da se bodo zahodne delegacije dogovorile s sovjetsko o datumu prihodnjega sestanka. Trdi se, da bi hotel Gromiko tak sestanek čimprej sklicati in sicer že jutri popoldne.

Sovjetski dokument

Sovjetski načrt pa baje ni v osnovi različen od sovjetskih protipredlogov od 19. junija. Vsekakor pa je povezava med vprašanjem Berlina in vsenemškim odborom predstavljena v različni obliki. Besedilo junijskega predloga je poudarjalo, da če v 18 mesecih ne bo mogoče v okviru odbora ali na drugi način rešiti vprašanje mirovne pogodbe z Nemčijo in nemške združitve, naj bi štirje ministri ponovno proučili vprašanje zahodnega Berlina.

V današnjem dokumentu pa je razlika med trajanjem sporazuma in usodo Berlina.

1. Sporazum bi bil veljaven za 18 mesecev.

2. Usoda Berlina bi bila odvisna od napredka v okviru vsenemškega odbora ali od druge oblike, ki bi omogočila Nemcem medsebojna pogajanja o nemškem vprašanju.

Kaže, da bi hotel Gromiko doseči pogajanja o trajanju sporazuma. Kar pa se tiče povezave med usodo Berlina in vsenemškega vprašanja, bi se moglo o njem pogajati na sestanku najvišjih, v kolikor v Ženevi ne bi bil dosežen sporazum.

Razlika med prvotnim besedilom in današnjim je v dejstvu, da je bilo v prvem vprašanje Berlina in nemškega vprašanja tako med seboj prepleteno, da sta se zdeli obe zadevi nerazdružljivi. V novi obliki pa sta predmet dveh ločenih predlogov, tako da se o njih lahko ločeno pogaja.

Kar zadeva zahodnih čet v zahodnem Berlinu, predlagajo Sovjeti 3.500 vojakov, medtem ko so v juniju predlagali zgolj simbolično število vojakov.

Končno sovjetski dokument razširja pristojnost štiristranske komisije za nadzorstvo izvajanja sporazuma. Ta komisija bi imela poleg tega nalogo skrbeti za spoštovanje suverenosti v zahodnem Berlinu.

Iz primerjave obeh pisanih dokumentov, katerih vsebina bo uradno znana šele jutri, se že sedaj lahko sklepa, — in to je soglasno mnenje tudi diplomatskih opazovalcev — da je ženevska konferenca zašla v odločilno fazo, t. j. v fazo, v kateri bo izdelan začasni sporazum za Berlin, pa čeprav bodo pogajanja morda še dolga in včasih tudi ostra. Pogajanja bodo trajala brez dvoma še najmanj osem dni, toda splošno mnenje je, da je mogoče doseči *«modus vivendi»*, če ne bo prišlo vmes kaj novega in nepredvidenega.

Opazovalci istočasno poudarjajo soglasnost predstavnikov Zahodne in Vzhodne Nemčije z zahodnim oziroma sovjetskim dokumentom. Vzhodnonemška delegacija je v uradnem sporočilu poudarila, po sestanku Gromika z Bolzom, istovetnost pogledov. V krogih zahodnonemške delegacije pa pravijo, da ni nobenega dvoma o učinkovitosti in veljavnosti zahodnih predlogov, bodisi glede trajanja sporazuma bodisi glede jamstev za osnovne pravice zasedbenih sil.

Na ta način so postale tudi perspektive za sestanek najvišjih ugodnejše. Pri tem je zanimivo, da so izven okvira konference obravnavali — čeprav neuradno — tudi drugo vprašanja. Med temi je v prvi vrsti vprašanje razorožitve, ki bo prišlo na vrsto 15. septembra v posebni podkomisiji OZN. Razpravljali pa so verjetno o razorožitvi tudi zato, da bi ugotovili, v kaki meri se bodo tega vprašanja dotaknili predsedniki vlad na svojem sestanku.

Danes poročajo dopisniki iz Ženeve, da je angleški zunanji minister Selwyn Lloyd dopolnil 55. leto in da je prejel za svoj rojstni dan več daril. Med temi tudi bernardinskega psa iz lesa in steklenico wyskija, ki mu je poslal Herter ter lesenega medveda od tajnika Merchanta.

Iz Londona in Washingtona pa prihajajo vesti o sestanku zahodnih predsednikov vlad Eisenhowerja, De Gaulla in Mac Millana. Nekateri ameriški parlamentarci, ki so se ugodno izrazili o tem predlogu in sestanek naj bi bil v Parizu v septembru ali konec avgusta. Demokratični senator Mansfield, ki je član senatne komisije za zunanjo politiko, je izrazil željo, da bi se udeležila takega sestanka tudi Italija ter Zahodna Nemčija. Po njegovem mnenju bi bila konferenca uspešna ne glede na rezultate ženevske konference. Senator Fulbright pa je izjavil, da če bi ženevski sestanek propadel in če ne bi prišlo do sestanka najvišjih s Sovjetsko zvezo, bi moralo brez dvoma priti do posvetovanj med tremi velikimi zahodnimi silami, da bi se ugotovilo, kakšno je pravzaprav zahodno stališče. Republikanski voditelj, senator Dirksen, pa je izjavil, da bo sprožil vprašanje sestanka v parlamentu.

Medtem pa se v Londonu ne strinjajo s takim mnenjem Washingtona. Poudarjajo namreč, da bi bil tak sestanek tesno povezan z ženevsko konferenco. V primeru njenega uspeha bi se trije zahodni veliki sestali za koordinacijo svojih stališč pred sestankom štiristranske konference predsednikov vlad. V primeru neuspeha ženevske konference pa bi morali odločati o načinu, kaj je storiti spričo novega položaja. Iz uradnih krogov britanske vlade se je zvedelo, da je vsekakor prezgodaj delati kakršne koli hipoteze o namenih takega zahodnega sestanka najvišjih.

Iz Pariza poročajo, da je Couve de Murville nocoj poročal de Gaullu o poteku ženevske konference. Trdi se, da zunanji minister osebno ni nepopustljiv glede sestanka najvišjih, medtem ko de Gaulle dvomi o potrebi take konference, če Sovjetska zveza ne bi prej dala formalna jamstva, da se hoče pogajati. De Gaullove dvome pa bi lahko odstranil sestanek z Eisenhowerjem in Mac Millanom v septembru, na katerem bi obravnavali več vprašanj, od atlantskega pakta pa do nemškega vprašanja in Alžirije, glede katere zahodnjaki nimajo enakih pogledov. Jutri zjutraj bodo o vsem tem razpravljali na seji francoske vlade, ki ji bo predsedoval sam de Gaulle.

—«»—

Bogat pridelek koruze v Vojvodini

BEOGRAD, 28. — V Vojvodini, v največjem žitorodnem kraju Jugoslavije pričakujejo zelo bogat pridelek koruze. Po ocenitvah strokovnjakov, bodo na 600 tisoč ha zemlje pobrali letos okrog 320 tisoč vagonov koruze, to je za okrog 6 tisoč vagonov več kot lani. Največji pridelek pričakujejo na površinah, ki so bile posejane s hibridno koruzo.

—«»—

Meštrović pri Titu

BRIONI, 28. — Tito je sprejel danes na Brionih znanega jugoslovanskega kiparja, ki živi v Združenih ameriških državah, Ivana Meštrovića in se zadržal z njim v daljšem razgovoru. Po razgovoru je predsednik republike zadržal Meštrovića, njegovo soprogo in sina na kosilu.

—«»—

RIM, 28. — Jutri bo Saragat odpotoval iz Rima preko Kopenhagna v Moskvo.

Nixon v Novosibirsku «sibirskem Chicagu»
Odmevi njegovega potovanja v Ameriki

Izredno navdušen sprejem - Ugibanje o vsebini Nixonovega poročila Eisenhowerju

NOVOSIBIRSK, 28. — Po šesturnem potovanju z letalom je podpredsednik ZDA Nixon prispel danes v Novosibirsk, ki mu pravijo tudi «sibirski Chicago». Med potjo se je letalo ustavilo samo v Sverdlovsku, kjer so Nixona pozdravili predstavniki občinske uprave. Na letališču je bilo okrog 20.000 ljudi in sprejem je bil doslej najprisrčnejši od vseh med Nixonovim potovanjem.

Novosibirsk šteje 800.000 prebivalcev in je največje v Zahodni Sibiriji. Leži ob reki Ob ter je važno industrijsko središče. Blizu Novosibirska so številni premogovniki in rudniki železa. Med drugo svetovno vojno so prenesli v Novosibirsk številne druge tovarne iz zasedenega evropskega dela Sovjetske zveze.

Z Nixonom potuje v drugih dveh letalih okrog sto novinarjev. V Novosibirsku bo Nixon ostal tudi ves jutrišnji dan.

Cesta, ki vodi z letališča v mesto je bila prepolna ljudi, tako da so se avtomobili komaj premikali. Mnogo ljudi je bilo tudi po oknih mestnih hiš, ki so skoraj vse petnadstropne.

Nixon je kmalu po prihodu obiskal ogromno livarno, v kateri dela okrog 4 tisoč delavcev.

Med drugim je Nixon ob svojem prihodu izjavil: «Kot veste, imamo mi Američani v ZDA nekatera mesta, ki jih imenujemo «zaprta» in tudi vi imate z ZSSR taka «zaprta mesta». Na primer Novosibirsk je eno izmed teh mest. Prepričan sem, da govorim v imenu vseh vas in vseh mojih rojakov, če rečem, da bi morala biti vsa mesta v ZSSR in v ZDA «odprta». Tako bi se mogli medsebojno spoznati in doseči globlje prijateljstvo, ki ga vsi želimo».

Predsednik mestnega sovjeta, Sevnin, je v svojem pozdravu Nixonu dejal: «Veseli nas, da vas lahko sprejmemo v našem mestu, ki je več stoletij mlajše kot pa Moskva in Leningrad. V preteklosti je bilo ime Sibirije povezano z mnogimi neugodnimi nazivi. Sedaj pa je Sibirija postala industrijsko in kulturno središče».

Nixon in njegova soproga ter ostali gostje bodo stanovali v glavni palači na obali reke Ob. Novosibirsk je na seznamu tistih mest, ki ga tuji diplomati ne smejo obiskati brez posebnega dovoljenja sovjetske vlade.

Medtem pa ameriški tisk poroča o vsebini prvega poročila, ki ga je poslal Nixon Eisenhowerju. Dopisnik «New York Timesa» trdi, da je Nixon sporočil, da razgovori s Hruščevom niso imeli za rezultat «bistvenega napredka» glede različnih stališč o vprašanju Nemčije in Berlina. Vendar pa trdi Nixon, da so bili ti razgovori «resni in koristni», toda v bistvu omejeni na izmenjavo pogledov, ni pa prišlo do novih predlogov, «ki bi omogočili izhod iz sedanje mrtve točke, na kateri se nahaja ženevska konferenca». V poročilu se poudarja, da Hruščev sicer ni pristal na nobeno koncesijo, kar pa še ne pomeni, da bi lahko dal nova navodila A. Gromiku, ki bi pravočasno preprečila, da bi bila ženevska konferenca ponovno odložena konec tega tedna.

V zvezi z Nixonovim obiskom Varšave so v Washingtonu sklenili poslati v Varšavo dva strokovnjaka državnega departmaja za poljska vprašanja, ki sta: Albert Sherer, ravnatelj urada za Vzh. Evropo in Richard Johnson, član urada za poljske zadeve. Oba funkcionarja sta že vložila prošnje za vizume in bosta odpotovala v Varšavo prihodnji četrtek.

Predstavnik Bele hiše pa je na tiskovni konferenci izjavil, da mu ni znano, da bi Nixon izročil Hruščevu Eisenhowerjevo vabilo za obisk v ZDA. Dejal je tudi, da ne ve, ali vsebuje Nixonovo poročilo podoben nasvet in priporočilo. Izjavil je, da je to poročilo sedaj v proučevanju in da bo ostalo strogo zaupno. V ameriškem tisku se namreč precej piše o morebitnem obisku Hruščeva v ZDA in sicer v zvezi z besedami, ki jih je izrekel Nixon v Moskvi: «Ko boste prišli v ZDA ...».

Prvo oceno Nixonovega obiska pa so napravili danes republikanski voditelji, ki so obiskali Eisenhowerja. Eden izmed parlamentarcev je dejal, da je do sedaj Nixonov obisk imel v Ameriki ugoden odmev, ameriško javno mnenje pa je zadovoljno, ker vidi, da se je «Nixon nasproti svojemu nasprotniku na njegovem terenu dobro držal».

Tass poroča, da je Hruščev prispel danes v Dnjepropetrovsk v Ukrajini. Obiskal je nekatere tovarne in tudi govoril.

—«»—

Stevensonovo mnenje o ženevski konferenci

FLORENCA, 28. — Bivši kandidat za predsedniške volitve v ZDA, Stevenson, je danes izjavil, da je v sedanjem trenutku povsem možna začasna rešitev berlinskega vprašanja. Po njegovem mnenju nima nihče interesa za razbitje pogajanj. Po Stevensonovem mnenju je treba vsa vprašanja potrpežljivo obravnavati. Iz Berlina bi bilo potrebno napraviti mednarodno mesto pod zaščito Združenih narodov, dokler ne bodo Nemci mogli sami rešiti vprašanja zedinjenja.

Za zdaj pa kaže, da Sovjetne bodo nikoli pristali na zahodne predloge za zedinjenje, zahodnjaki pa ne bodo pristali na sovjetske. Morda bi bilo potrebno misliti, da se Sovjetom nudi možnost, da umaknejo del svojih čet iz Vzhodne Evrope in zajamčijo tem državam večjo neodvisnost. Prišel je namreč čas, da postanejo državniki v ZDA bolj stvarni in da osredotočijo svoje napore okrog združitve Berlina.

Glede sestanka najvišjih je dejal, da bi rad videl tak sestanek «na žitnem polju njegove države Illinois». On ne misli, da mora ali ne mora biti to vprašanje povezano z ženevskimi rezultati, toda če bo kako upanje, da se dosežejo rezultati pri vrhu, potem morajo na tak sestanek zahodnjaki pristati. Stevenson je vedno poudarjal nujnost mednarodnih sestankov, na kateri koli ravni, kajti pogajanja so lahko samo koristna.

Končno je Stevenson govoril še o atomskem orožju in dejal, da bi bilo idealno, če bi se moglo prenehati z izdelovanjem takega orožja v vseh državah. Za položaj v Severni Afriki pa je dejal, da ga je mogoče rešiti samo z izboljšanjem gospodarskih in kulturnih pogojev, v katerih živi tamkajšnje prebivalstvo.

—«»—

Italijanska odprava dospela na Kanjastar

RAWALPINDI, 28. — Italijanska odprava pod vodstvom Guida Monzina iz Milana je danes dosegla vrh Kanjastar (7833 m) v skupini Karakorum v Kašmiru v bližini mesta Gilgit. Sporočilo, ki ga je poslal Monzino in ki je prispelo danes, javlja, da je odprava prišla na vrh 19. julija. Odprava pod vodstvom Monzina je uspela pri svojem prvem poskusu.

—«»—

Jedrska konferenca

ŽENEVA, 28. — Danes je bila 116. seja konference za prekinitev jedrskih poskusov. Razpravljali so o številu osebja kontrolnih postaj. Sovjetski delegat Carapkin je obtožil zahodne delegate, da hočejo s svojim predlogom osebje kontrolne postaje naj bilo sestavljeno iz deset tehnikov iz ZSSR, deset iz ZDA in Anglije in 10 iz nejedrskih držav,) vršiti vohunstvo na ozemlju ZSSR. Dejal je, da Sovjetska zveza nima potrebe take kontrole, ker nima napadalnih namenov. Po drugi strani pa ni nobene potrebe po udeležbi osebja iz neatomskih držav, ker da kontrolo izvajajo lahko sami Angloameričani in Sovjeti, ki v resnici odgovarjajo za vprašanje.

Zahodna delegacija pa sta bila mnenja, da je udeležba neatomskih držav velike važnosti ker da je ves svet v nevarnosti zaradi radioaktivnosti. Vprašanje kontrolnega osebja je poleg vprašanja premičnih inšpekcij in pravice veta eno izmed glavnih ovir trojne konference.

—«»—

Blizu 49 milijonov prebivalcev Italije

RIM, 28. — Po podatkih Centralnega statističnega zavoda je bilo v Italiji konec maja letos 48.919.000 prebivalcev, kar je za 311.000 več kot ob enakem času leta 1958.

V dobi od januarja do maja 1959 je bilo 384.000 živih rojenih, 202.000 prebivalcev pa je umrlo; naravni prirastek je torej 182.000. Pri rojstvih živih otrok je letošnji porast znašal 2,3 odstotka, za 5 odstotkov pa je narasel padec smrtnih primerov: v odstotkih znaša naravni prirastek 11,9. Porok je bilo od januarja do maja 143.000, kar je 3 odstotke več kot lani v tem času.

V policijskem napadu 39 ubitih matsunistov

Sedaj bodo pripadnike sekte, ki jih je v Brazzavillu kakih 20.000, izselili daleč v severni Kongo

BRAZZAVILLE, 28. — Sekta matsunistov je že nekaj časa povzročala vladi Konga (francoskega) preglavice. Sekto je pred več leti ustanovil neki senegalski narednik Matsua, ki so ga imeli njegovi privrženci za boga in sploh ne verjamejo, da je leta 1942 v nekem francoskem zaporu umrl. Sekta baje praktično odklanja vse državljanske dolžnosti, zlasti pa plačevanje davkov. Vlada jih je dlje časa prenašala kot ekscentrične ljudi, v zadnjem času pa so ji postali že nevarni za javni red in krivi jih za nedavne nemire.

Ker jih je bilo v Brazzavillu že veliko število, jih je vlada pozvala, naj izberejo med tem, da jih odpošljejo v njihove domače ali v kake druge kraje. Toda matsunistom ni bilo do tega in v četrtek so zasedli neko skladišče, ki ga kljub pozivu niso hoteli zapustiti.

In tako je prišlo do policijskega nastopa s katastrofalno posledico: 39 mrtvih ter okrog 100 ranjenih. Policija je namreč zagnala v množico kakih 2000 ljudi solzilne bombe (in kdo ve, če so bile vse samo solzilne!), kar je povzročilo tolik preplah, da se je množica zagnala proti steni in je bilo kakih 200 ljdi pohojenih.

Evakuacija se je seveda potem izvršila, ministrski predsednik pa je odredil sodno preiskavo. Sedaj bodo matsuniste odpeljali v kraje, ki so kakih 800 km severno od Brazzavilla. Na področju tega mesta živi kakih 20000 matsunistov.

—«»—

Vzh. Nemčija - FLRJ

BEOGRAD, 28. — Predsednik jugoslovanskega odbora za zunanjo trgovino Ljubo Babić je sprejel danes pomočnika ministra trgovine Demokratske republike Nemčije in ostale člane nemške delegacije. Na sestanku so se razgovarjali o sklenitvi novega trgovinskega sporazuma za leto 1960 in o sklenitvi dolgoročnega sporazuma o blagovni izmenjavi do leta 1962.

—«»—

MESSINA, 28. — V pristanišče Messine je neka ladja pripeljala jugoslovansko ladjo «Jadro», ki se je znašla v težavah in ki prevaža cement.

Pred novimi nemiri v Libanonu?

Umor poslanca Mogabgaba Šamunovega pristaša

Napadla ga je množica, medtem ko se je vozil v avtomobilu in ga s palicami usmrtila

BEJRUT, 28. — Danes je bilo uradno sporočeno, da je bil ubit poslanec Mogabgab, eden izmed glavnih pristašev bivšega predsednika Samuna. Uradno poročilo poudarja, da vlada obžaluje incident, in poziva prebivalstvo, naj ohrani mir in varnost. Razumljivo je, da je Mogabgabova smrt vzbudila veliko razburjenje po vsem Libanonu.

Podrobnosti o umoru še niso znane. Zvedelo se je le, da se je poslanec vozil v avtu na neki sprejem na čast libanonskih emigrantov v ZDA, ki ga je priredil predsednik republike general Sehab. Kilometer pred stavbo, kjer je bil sprejem, se je moral avto zaustaviti zaradi motnje v prometu. Toda prav v tem predelu je lani poslanec Mogabgab vodil borbe proti upornikom. Zaradi tega so ga spoznali, ga potegnili iz avtomobila in ga s palicami usmrtili. Vlada je takoj poslala številne policaje na kraj neredov.

Pokojnik je bil izvoljen ponovno za poslanca in je bil eden izmed glavnih voditeljev nacionalno-liberalne stranke, ki jo je ustanovil bivši predsednik Samun.

Policija je aretirala 51 oseb in takoj vzpostavila red. Mogabgabova rodbina pa noče sprejeti trupla, dokler ne bodo aretirani morilci.

Današnja seja v parlamentu je bila preložena, da bi se izognili polemikam v zvezi z umorom. Voditelj Družov, Kamal Zumblat, je izjavil, da bo izvršil preiskavo in odgovorne izročil oblastem.

—«»—

Francoski napadi na ozemlju Tunizije

TUNIS, 28. — Minister za informacije je danes sporočil, da so francoske enote v Alžiriji večkrat s topovi streljale na tunizijska naselja. Pri tem so ubile neko dekle. Francoska letala pa so metala na tunizijsko ozemlje požarne bombe in hkrati streljale. Poročilo našteva sedem incidentov, toda ne omenja nobene protestne note.

—«»—

Jumbo se vrača

GRENOBLE, 28. — Slonica Jumbo ne bo nadaljevala poti proti sedlu Clapier in se bo vrnila v Turin v soboto. Tako so sklenili voditelji ekspedicije spričo težav na poti na sedlo Clapier.

—«»—

Bojkot

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 30,1, najnižja 21,6, zračni tlak 1012,5 pada, veter 6 km severozahodnik, vlaga 66 odst., nebo jasno, morje skoraj mirno, temperatura morja 26,2 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, SREDA, 29. julija Marta
Sonce vzide ob 4.44 in zatone ob 19.38. Dolžina dneva 14.54. Luna vzide ob 24.00 in zatone ob 14.20
Jutri, ČETRTEK, 30. julija Krijan

Skupščina delavcev železarne ILVA

IRI nima nobenega namena obnoviti škedenjske obrate

Čeprav je minister za državne udeležbe zagotovil, da ne bodo odpustili nobenega delavca, obstaja vendar nevarnost postopne ukinitve železarne zaradi zastarelih naprav

Kot smo že pisali, je bila pred nekaj dnevi v Rimu delegacija delavcev železarne ILVA iz Skednja, ki se je razgovarjala z ministrom za državne udeležbe Ferrarijem Aggradijem. Delegacija je ministru orisala položaj v železarni ter zahtevala, da se pripravijo načrti za njeno obnovitev in modernizacijo.

Včeraj so se sestali na skupščini vsi delavci železarne, katerim so delegati poročali o svojem potovanju v Rim in o rezultatih rimskih razgovorov. Predvsem so seznanili delavce z odgovori, ki jim jih je dal minister Ferrari Aggradi. Minister je delavcem zagotovil, da ne bo odpustov ter da se ohrani v železarni sedanje stanje. IRI pa nima namena obnoviti in modernizirati železarno, ki mora obratovati s sedanjimi napravami. IRI je pripravljen samo proučiti sedanji položaj v železarni za morebitno spremembo proizvodnje, toda le v sedanjem okviru, to je s sedanjim osebjem in napravami.

Na skupščini so delavci izrazili svoje nezadovoljstvo nad izjavami ministra Ferrarija Aggradija. Res je, da je obljubil, da ne bodo nikogar odpustili, toda zavrnil je vse zahteve po modernizaciji in obnovi naprav, kar konec koncev pomeni, da namerava IRI sčasoma in postopno ukiniti obratovanje v železarni, ki ne bo mogla več dolgo obratovati s sedanjimi starimi napravami. Tudi pogojna obljuba, da bodo proučili morebitno preusmeritev proizvodnje s sedanjimi sredstvi, še po mnenju delavcev sploh ne bo mogla izpolniti, kajti sedanje naprave sploh ne dopuščajo takšne preusmeritve.

Zaradi tega so delavci na skupščini sklenili, da je treba nadaljevati akcijo za obnovo naprav. V ta namen je treba železarno tako modernizirati, da bo možen popoln ciklus proizvodnje od surovega železa do pločevine in jeklenih plošč, ki so potrebne zlasti v ladjedelstvu. Na ta način bo železarna lahko kos domači in tuji konkurenci, sicer bo propadla. Vlada in IRI morata poleg tega upoštevati tudi socialno plat vprašanja, kajti število brezposelnih je v Trstu še vedno veliko in z uvedbo integralnega ciklusa proizvodnje bi lahko zaposlili v železarni novo delovno silo. To ni le mnenje delavcev samih, marveč tudi tržaških gospodarskih krogov, ki so tudi zahtevali okrepitev in modernizacijo vseh obratov IRI v Trstu, saj spada v njihovo območje skoraj vsa težka industrija.

—«»—

Odkritje spominske plošče padlim kurirjem na Slavniku

Pripravljalni odbor kurirskega zbornika pri okrajnem odboru ZB v Kopru sporoča, da bodo v nedeljo 2. avgusta na «Tumovi kočiu» na Slavniku odkrili spominsko ploščo padlim kurirjem in kurirkam karavle TV P-2. Na plošči bodo vklesana imena sledečih padlih borcev: Cucek Franc, Kocjančič Solzana, Kocjančič Jože, Mahne Marjan, Markandel Petr, Nedoh Ivanka, Segulin Marija, Stefančič Boris, Vivoda Avguštin.

—«»—

Še o Hudem letu

V našem včerajšnjem članku o razgovoru predstavnikov Kmečke zveze in Zveze malih posestnikov z vladnim generalnim komisarjem dr. Palamaro je bilo med drugim tudi rečeno, da se je tajnik ZMP Marij Grbec pozanimal za vprašanje Hudega leta. Vladnemu komisarju je povedal, da so bila zemljišča od vojaških oblasti že derekvirirana, nekaj dni kasneje pa so iste oblasti svoj prejšnji sklep preklicale in odredile, da se rekvizicija podaljša do konca tekočega leta.

Vladni generalni komisar je na to odgovoril, da je vprašanje Hudega leta v pristojnosti vojaških in ne civilnih oblasti, vendar je izrazil mnenje, da je treba ponovno rekvizicijo zemljišč pripisati najemniškemu razmerju med vojaško oblastjo in golf-klubom.

To pomeni, da so vojaške oblasti oddale Hudo leto v najem golf-klubu za eno leto, toda ker so zemljišča po 6 mesecih derekvirirali, je s tem odpadla tudi najemniška pogodba. Predstavniki omenjenega kluba so nato verjetno protestirali ter zahtevali spoštovanje najemniške pogodbe in vojaška oblast se je nato odločila za ponovno rekvizicijo.

Tako torej stojijo stvari s Hudim letom, če je mnenje vladnega generalnega komisarja točno.

Zemljišča na Hudem letu bi morala biti dokončno derekvirirana konec tega leta. Lastniki, ki so čakali toliko let, bodo pač morali hočeš-nočeš počakati še pet mesecev. Ostane pa dejstvo, da so bili spet kmetje tisti, ki so pri celi zadevi najbolj prizadeti. Oni so dejansko lastniki zemlje, vendar o njej odloča vojaška oblast, zanjo se prička golf-klub in morda še kdo drug. Če kdo pri vsej stvari nima besede so to prav lastniki. In to prav gotovo ne koristi ugledu vojaških oblasti!

—«»—

Nov sedež INAM na Opčinah

Pokrajinsko ravnateljstvo bolniške blagajne INAM sporoča, da se bo bolniška ambulanta na Opčinah s 1. avgustom preselila v Narodno ulico štev. 27. Dopoldanski urnik pa bo od 10. ure do 12.30.

Cvetka Ipavec v Bologni

Cvetko Ipavec so predvčerajšnjim sprejeli v inštitut «Rizzoli» v Bologni. Iz tržaške bolnišnice so jo odpeljali z avtomobilom Rdečega križa naravnost v Bologno, in sicer v spremstvu matere in svaka, ki pa se do včeraj se nista vrnila v Trst, ker čakata na prvi zdravniški izvid.

Za sprejem v ortopedski inštitut v Bologni se je po dogovoru s starši pozanimal naš urednik, ki je že pred časom prav zato odpotoval v Bologno ter navezal stike z ravnateljstvom klinike. Prikazal je, da gre za poseben primer, saj je za Cvetko Ipavec prispevalo stotine in stotine Tržačanov, ki so omogočili, da so jo sedaj lahko odpeljali v Bologno. Prav zaradi tega ljudi zanima, kakšna bo nadaljnja usoda tega dekleta in kakšne so možnosti za njeno ozdravitev.

Zdravniki so našemu uredniku zagotovili, da bodo storili vse, kar bo v njih moči in bodo tudi po prvem pregledu povedali, kaj se bo dalo napraviti. Prav tako so zagotovili, da bodo takoj sporočili, kdaj bo prosta prva postelja.

Končno je to pismo prišlo in nesrečno Cvetko Ipavec so sedaj odpeljali v inštitut «Rizzoli» v Bologno. Brž ko se bo mati vrnila v Trst, bomo lahko našim čitateljem, predvsem pa dobrotnikom, kaj več sporočili.

Še hip - in karabinjer bi uspel preprečiti skok Milkoviča v brezno

Ko so včeraj kmalu po opoldnevu potegnili iz jame «Jamendou» truplo Karla Milkoviča iz Gropade, so se gasilci oddahnili. Končali so namreč žalostno in tudi naporno nalogo, ki jih je zadržala na kraju samomora predvčerajšnjim popoldne in včeraj dopoldne. Truplo nesrečnega Milkoviča je ležalo čez 100 metrov globoko na blatu in kamenju in do njega je bilo zelo težko priti. Še teže pa je bilo potegniti ga na površje. Sposobnim openskim gasilcem pa se je to posrečilo.

Morda še nikoli ni imela črna kronika opravka s tako žalostnim opisom razmesarjenega telesa. Sicer ni nič čudnega, ker je Milkovič padal v globino z glavo navzdol, kar dokazujejo lobanjske poškodbe in večkratni zlomi obeh rok. Nekaj časa je truplo ležalo na pohojeni travi nedaleč od jame, ki si jo je Milkovič izbral za grob, toda ko je bila preiskava končana in ko so karabinjerji slikali truplo, so ga s pogrebnim avtom odpeljali v mrtvašnico pokopališča v Bazovici, kjer bo ostal do pogreba.

O moževi smrti smo včeraj izvedeli nekaj podrobnosti. Rekli smo že, da je bil Milkovič nekoliko duševno bolan, pa čeprav ni bil nobenemu nevaren. Predvčerajšnjim se je še pred zoro odpravil z doma in ker ga dolgo ni bilo nazaj, se je njegova žena Marija odpravila do bazoviških karabinjerjev in izginotje moža prijavila.

Od tistega trenutka dalje se je začelo mrzlično iskanje moža. Patrulje so se razpršile po gmajnah in neki karabinjer je stopil tudi do manj globoke kraške jame, ki pa je na srečo pokrita. Tišina je vladala okoli in o Milkoviču ni bilo nobenega sledu. Končno je karabinjer opazil, da je bila trava na sveže poteptana in je bilo tudi videti, da je moral nekdo počivati na tistem kraju. Torej mož ni mogel biti daleč. Karabinjer je stekel do ceste in se usedel na kolo. Ko je prišel kakih 200 metrov od pokopališča, je opazil, da se v grmovju nekaj giblje. Ugotovil je tudi, da je neki možak izginil med zelenjem. Mož postave ni hotel izgubljati časa. Od njegove hitrosti je bilo namreč odvisno Milkovičevo življenje. Zato je preskočil morda meter visok zid, pri čemer se je nekaj kamnov zavalilo po tleh. Ropot je prav gotovo prestrašil Milkoviča, ki se je z mislijo na samomor naglo približeval robu jame. Tu si je bliskovito slekel suknjič, iz katerega je padla denarnica, ter si sezul levi čevelj. Desnega pa ni utegnil, morda zaradi bližine karabinjerja. Kdaj je skočil v notranjost, karabinjer ni videl. Ko je prišel na kraj, je opazil le suknjič in denarnico. Nedaleč pa je bil na tleh svinčnik in kos papirja. Iz tega bi se dalo sklepati, da je bil Milkovič še toliko priseben, da se je hotel s pismom posloviti. Utegnil pa ni, ker se mu je mudilo v smrt. Vedel je namreč, da mu to ne bo mogoče, če bi ga karabinjer dohitel. Žal je bil lov za njim zaman. Globoko v temi groznega brezna je nesrečni Milkovič našel kruto, pa čeprav nenadno smrt. Morda ga je smrt že med padcem rešila trpljenja, ker ni izključeno, da je z glavo celo večkrat zadel ob štrleče skale.

Ko so ga potegnili na površje, je bil pogled nanj grozen: obleka je bila raztrgana in blatna, eno nogavico je imel raztrgano, druga pa je bila cela. Na tej nogi je imel čevelj, ki si ga ni utegnil sezuti, a ga je med padcem izgubil.

Ni še znano, kdaj bo pogreb. Svojci namreč ne vedo, če bi nesrečneža pokopali zjutraj ali popoldne. Na vsak način mislimo, da bodo Milkoviča položili danes k večnemu počitku.

—«»—

Obvestilo dvolastnikom

Kmečka zveza in Zveza malih posestnikov sporočata:

Na intervencijo obeh kmečkih strokovnih organizacij je bilo rešeno vprašanje prevoza kmečkih pridelkov, ki jih imajo dvolastniki onstran meje. Kot je znano, je v tej zvezi prišlo do nekaterih težav, in sicer zaradi neplačanih davkov.

Kmetje dvolastniki bodo lahko odslej spet odvažali svoje kmečke pridelke čez mejo, čeprav ne bodo še imeli potrdila o plačanih davkih.

Toda tudi to vprašanje bo treba sčasoma urediti, in sicer tako, da bodo kmetovalci plačali zaostale davke v primernih obrokih. Podrobnejše informacije glede plačila in obrokov zaostalih davkov bodo objavljena kasneje.

KMEČKA ZVEZA
in
ZVEZA MALIH POSESTNIKOV

—«»—

Opozorilo avtomobilistom

Ministrstvo za promet sporoča, da je v novih prometnih knjižicah za osebne avtomobile med drugim vpisano tudi število oseb, ki lahko sedijo na sprednjem sedežu vključno s šoferjem.

V prometnih knjižicah, ki so bile izdane pred 1. julijem letos, pa ni posebej navedeno, koliko oseb lahko sedi na sprednjem sedežu.

Zaradi tega morajo vsi, ki imajo take avtomobile, da lahko v njih sedijo na sprednjem sedežu tri osebe vključno s šoferjem, zahtevati od pristojnega inšpektorata za motorizacijo vpis tega podatka v prometno knjižico, če je bila ta izdana pred 1. julijem letos. Če gre za vozilo znane znamke (n. pr. Buick), tedaj se podatek o treh prednjih sedežih vpiše takoj, ne da bi bilo treba vozilo pregledati.

Če v prometni knjižici ni vpisan ta podatek, bosta na prednjem sedežu sedeli lahko le dve osebi vključno s šoferjem, ne glede na vlikost avtomobila.

Jasno je, da ne morejo zahtevati vpisa tega podatka lastniki malih in srednjih avtomobilov, kot na primer Fiat 600, Fiat 1100, Lancia Appia, Alfa Romeo Giulietta itd.

—«»—

Za naročnike RAI-TV

Pokrajinsko ravnateljstvo PTT sporoča, da bo osrednji urad za poštne položnice jutri in v petek sprejemal plačevanje naročnine za radio in televizijo do 19. ure.

Obenem pa je ravnateljstvo pooblastilo vse podružnice PTT v mestu in v okolici, da sprejemajo plačevanje naročnine za radio in televizijo v petek do 19. ure.

Zaradi madeža nafte trije vespisti na tleh

Tudi včeraj je imel Rdeči križ mnogo dela s prometnimi nesrečami - Nepoklicni avtomobilski «dirkač» povzročil trčenje z vespo

V razdalji petih minut so kar trije skuteristi zavozili na velikem ovinku pred univerzo na madež nafte in vsi trije so se znašli več ali manj potolčeni na tleh. Prvi je padel 24-letni Friderik Svab iz Doline 126, ki je vozil proti Opčinam. Tik za njim sta vozila 23-letni Ezio Franco iz Ulice del Pozzo in 39-letni Mario Pecchiari iz Vrdelce-Skoljeta. Usoda je bila za vse tri enaka: vsi so morali z rešilnim avtomobilom do postaje Rdečega križa na Trgu Vittorio Veneto, kjer so jih po prvi zdravniški pomoči odslovili s prognozo okrevanja v 3 ali 5 dneh. Na kraj nesreč so morali agenti prometne policije, ki so opozarjali motorizirane osebe na nevarnost madeža nafte.

Huje pa se je pripetilo Giorgiu Pertotu iz Ulice Giusti, ki je z vespo vozil po Ulici Carpison proti Ulici G. Marconi. Na križišču z Ulico sv. Frančiška je prišlo med njim in fiatom 1100, s katerim je 29-letni Giuseppe Trincone iz Ul. Mauroner divjal proti Ul. F. Severo, do trčenja, ki se je končal s Pertotovim padcem. Vespist je moral v bolnišnico, kjer bo ostal 8 ali morda celo 20 dni na II. kirurškem oddelku.

Zvečer je moral v bolnišnico, od koder so ga takoj po nudeni zdravniški pomoči odslovili, tudi 59-letni Giuseppe Bonin s Proseka 381. Mož je napravil neumnost, da je s kolesom zavil preveč na sredo ceste. Hotel je namreč zavoziti skozi vrata begunskega taborišča, a praktično ni prišel niti do srede, ker ga je neki fiat 600, katerega šoferja so identificirali proseški karabinjerji, podrl na tla.

Okoli 23. ure pa so z rešilnim avtomobilom pripeljali v bolnišnico 20-letnega Maria Minco stanujočega pri Sv. Jerneju. Fant se bo moral zadržati nekaj dni na opazovalnem oddelku. Minca je povedal, da je bil namenjen domov z vespo, a kak kilometer od Tenkega rtiča ga je žaromet nasproti vozečega motorja oslepil, zaradi česar je treščil v ustavljen avtomobil. S tem vozilom se je odpeljal do miljske postaje Rdečega križa, od koder je z rešilnim avtomobilom nadaljeval pot do tržaške bolnišnice.

Teden dni približno bo morala 48-letna Marija Kerbavac por. Rude iz Ul. Fornace ostati na opazovalnem oddelku in to zaradi poškodb na glavi in po nogah. Ženska je postala malo pred 20. uro žrtev prometne nezgode: neki motociklist jo je namreč med prekoračenjem Ul. sv. Justa podrl na tla.

—«»—

Nezgode na delu

Pri popravljanju žerjava nedaleč od skladišča št. 1 v starem pristanišču je moral 30-letni Adolfo Minieri iz Ul. Ghirlandaio zabiti klin, po katerem je tolkel s težkim kladivom. Iznenada pa je klin zaradi napačnega udarca odskočil in delavcu priletel na glavo. Posledica je bila, da so morali Minierija odpeljati v bolnišnico, kjer so ga s prognozo okrevanja v 10 ali 15 dneh zadržali na II. kirurškem oddelku.

Nič bolje se ni pripetilo mlademu Sergiu Cendi od Sv. M. M. Sp., kateremu je med beljenjem sob v hotelu «Regina» padlo v oko nekaj apna. Bolečine so Cendo prisilile v bolnišnico, kjer bo ostal na okulističnem oddelku. Verjetno mu bo dovolj teden dni zdravniške nege.

Predvčerajšnjim zvečer je moral v bolnišnico tudi Karel Boziglav iz Milj, ki se je šele nekaj ur po nezgodi zavedel, da ima zlomljeno levo nogo. Popoldne je namreč med podiranjem zida v Saliti Ubaldini padel s poldrugi meter visokega odra. Boziglava so poslali na ortopedski oddelek, kjer se bo zdravil 60 do 70 dni.

Eliseu Marchesanu iz Ul. Orlandini, ki je bil zaposlen na gradbišču v Ul. F. Severo, se je včeraj popoldne spodrsnilo in ko se je hotel z rokami zavarovati udarca, se mu je v desno zapestje zasadila ostra luska lesa. Zaradi krvavitve je moral 19-letni fant v bolnišnico, kjer so ga nemudoma pridržali.

—«»—

Pogajanja o delovni pogodbi kovinarjev

Včeraj so še v Rimu na sedežu Confindustrie nadaljevala pogajanja za obnovitev delovne pogodbe kovinarskih delavcev. Na pogajanjih, ki bodo zaključena jutri, bodo razpravljali med drugim o vprašanjih, ki zadevajo delavce in uradnike. Na včerajšnjih pogajanjih so na primer razpravljali o zmanjšanju delovnega urnika, ki predstavlja eno glavnih zahtev v sedanji borbi kovinarjev za obnovitev delovne pogodbe. 4., 5. in 6. avgusta so predvideni novi sti. ki delodajalcev in sindikalnih predstavnikov.

Izpred sodišča

V Trstu so prodali zlatnino ki je bila ukradena v Franciji

Verižna zveza med jugoslovanskimi begunci od kraje do prodaje ukradenih predmetov

Lani je neka gospa Marcy po priimku prijavila pristojnim organom v Nici, da so ji tatovi ukradli njeno zlatnino, ki je bila vredna precejšen kup francoskih tisočakov. Policiji ni bilo težko odkriti tatu v osebi «Alda Fiumana» ali bolje Rosaria Blokarja iz Labina, ki je kot begunec taval po Franciji in si za življenje «pomagal» s tatvinami. Tat jim je torej padel v roke, ukradena zlatnina pa ne. Preiskovalni organi pa so izvedeli, da je zlatnino prenesel v Italijo begunec Zdravko Altagič, ki je bil rojen pred 27 leti v Prijedoru. Za njim so seveda razposlali fonograme, a fantu se je s pomočjo Rajka Savića iz begunskega taborišča pri Sv. Soboti in Emila Mihavca iz Grunwalda pri Muenchenu posrečilo spraviti v promet vso zlatnino ravno pri nas v Trstu.

Tržaška policija je to izvedela šele kasneje iz zaupnih virov in je tudi odkrila, da sta Savič in Mihavec prodala 65-letnemu Giorgiu Finazzerju iz Ul. Rossini zlato medaljo, 2 verižici in 2 zaponki za skupno 46.000 lir, medtem ko je 62-letni Antonio Perizzi z Drevoreda XX. septembra plačal Mihavcu za dva prstana z dragocenimi kamni nič manj kot 220.000 lir.

Savića je policija zasačila in ta je pojasnil, da ga je Altagič po povratku iz Francije naprosil, da bi mu prodal zlatnino. On bi jo namreč zaradi pomanjkanja dokumentov ne mogel prodati. Zlatnina pa je pripadala Altagiću, ki si jo je v Franciji kupil z denarjem, ki si ga je prislužil kot boksar. Altagića pa ni bilo nikjer, ker je zopet neznano kam izginil. Toda fant je kaj kmalu padel v roke policijskim organom.

2. junija letos so ga aretirali, ker je ilegalno prešel italijansko - jugoslovansko mejo v Miljskih hribih. Ko so agenti videli, da ga kvestura išče, so ga nemudoma izročili letečemu oddelku, kjer so mu začeli spraševati vest. Sicer je Altagič od vsega začetka trdil, da je kupil zlatnino od Alda Fiumana, a tajil je, da bi vedel kakšnega izvora je. Plačal pa je zanjo 78.800 frankov. Iz Francije se je vrnil z namenom, da gre v Jugoslavijo po nekatere sorodnike. In res je prišel do meje v družbi zaročenke ter prijatelja, katerega je tudi spremljalo dekle. Tik pred mejo pa so naleteli na neoboroženo patruljo jugoslovanskih miličnikov, ki so dekleti pridržali, medtem ko se je njemu in prijatelju posrečilo zbežati.

Cela zadeva se je sedaj končala pred sodiščem, kjer se je moral Altagič zagovarjati skupno z odsotnima Savičem in Mihavcem zatajevanja ukradenega blaga, Finazer in Perizzi pa neprevidnega nakupa. Toda sodišče je vse razen Atlagića oprostilo obtožbe, ker niso izvršili kaznivega dejanja, medtem ko je glavnemu obtožencu prisodilo le 3 mesece zapora in 30.000 lir globe in še to pogojno, zaradi česar je tudi odredilo, da se ga nemudoma izpusti na svobodo.

—«»—

Drzen vlom v središču mesta

Drzni tatovi so se zopet pojavili in to sredi dneva in v strogem središču mesta. Vlomili so v trgovino z oblačili «Fano» v Carduccijevi ulici, kjer so pobrali za 400.000 lir zlatnine, približno 24 tisoč lir v gotovini in kakih 20 kril iz blaga «Territal». Vsega skupaj sta gospodarja Mario Fano in Adriano Rosada utrpela pol milijona lir škode. Za njiju pa je najbolj žalostno, da nista bila zavarovana.

Fano, ki je tudi lastnik zlatarne v Ul. Mazzini, je včeraj prinesel nekaj zlatnine v trgovino in jo pustil v predalu mize tudi ko je šel domov na kosilo. Skupno s prodajalko Sonjo Petelinovo je skrbno zaklenil vrata in se poslovil. Ura je bila 13.

Ko se je Petelinova malo pred 16. uro vrnila, je našla vrata odprta. Zdelo se ji je, da je ključavnica vlomljena, zaradi česar ni hotela vstopiti. Počakala je na gospodarja, ki je prišel nekaj minut kasneje in ta je telefonsko poklical agente letečega oddelka.

—«»—

○ Zaradi verjetnega zloma kolčnega sklepa desne noge bo morala 60-letna Evelina Bolle por. Bologna iz Ul. Rossetti ostati na ortopedskem oddelku približno dva meseca. Prileta na ženska si je zlomila nogo predvčerajšnjim zvečer pri padcu v notranjem vrtu neke gostilne nedaleč od doma.

Sestanek o načrtih avtostrade Dunaj-Trst

Sestanka so se udeležili tržaški, videmski in avstrijski predstavniki oblasti in gospodarskih ustanov

Trgovinska zbornica sporoča, da so bili 27. t. m. na ravnateljstvu za cestna dela v Spittalu v Avstriji razgovori med avstrijskimi in italijanskimi strokovnjaki o načrtih, finansiranju in roku gradnje avtostrade Dunaj - Gradec - Celovec - Trbiž - Videm - Trst - Benetke. Z italijanske strani so se udeležili sestanka senator Garlato, predsednik družbe Autovie Venete, odv. Candolini, predsednik videmske pokrajine, dr. Caidassi, predsednik tržaške trgovinske zbornice, grof. G. di Maniago, predsednik videmske trgovinske zbornice, inž. R. Visintin, pooblaščeni upravnik družbe Autovie Venete, predsednik zbornice za pospeševanje trgovine in prometa med Trstom in Avstrijo R. Janitti in ravnatelj O. Thuerrild ter inž. A. Amodeo, profesor tržaške univerze. Z avstrijske strani pa so se udeležili razgovorov: deželni svetnik inž. Truppe v imenu koroške deželne vlade, višji svetnik in deželni ravnatelj za javna dela inž. Schmid, višji svetnik M. Woehrer, član ravnateljstva za cestna dela v Spittalu, inž. R. Veit iz Celovca ter profesor graške univerze A. Pendl.

Vsi navzoči so poudarili, da je v interesu obeh držav, da se čimprej zgradi ta avtostrada, ki bo ena izmed najbolj važnih prometnih žil v Evropi. Avstrija je že leta 1956 sklenila, da bo zgradila avtostrado Dunaj - Thoerl (meja) in strokovnjaki računajo, da bo dograjena leta 1966. Upajo, da bo tudi avtostrada Videm - Trbiž, ki bo zadnji del evropske avtostrade «E 7», do takrat gotova. Na sestanku so omenili tudi možnost, da bi se avtostrada zgradila s pomočjo mednarodnih kreditov. Vsi navzoči so tudi poudarili, da bi bilo koristno če bi se sestali enkrat ali dvakrat na leto za zasebno izmenjavo mnenj, pri čemer bi se kasneje posluževali tudi zbornice za pospeševanje trgovine in prometa med Trstom in Avstrijo.

—«»—

Odpusti v gradbenem podjetju Lugnani

V gradbenem podjetju Lugnani, ki zida 17 stanovanjskih hiš IACP v Podlonjerju, so nastale nove težkoče. Sindikati sporočajo, da je podjetje včeraj odpustilo z dela 6 delavcev, danes pa naj bi suspendiralo z dela okrog 40 delavcev. Razen tega pa ni na deloviščih skoraj nič gradbenega materiala, zaradi česar je nadaljevanje del skoraj nemogoče.

Ko so sindikalni predstavniki vprašali vodstvo podjetja, čemu je treba pripisati ta zastoj del, so jim odgovorili, da je podjetje zabredlo v težkoče, ker mu niso izplačali obrokov za opravljeno delo. Podjetje namreč zida tudi novo krilo občinske palače in trdi, da mu tudi občina ni izplačala opravljenega dela. Po drugi strani pa vodstvo IACP trdi, da je storilo vse, da bi podjetju čimprej plačali opravljena dela, prav tako pa tudi občina. Seveda mora najprej odobriti dela tehnični urad, kar pa je splošen postopek, ki velja za vsa podjetja.

S pogreba Vasilija Čuka

Tragična smrt Vasilija Čuka iz Trebč je vaščane in tudi okoličane zelo prizadela. Vsi so sočustvovali z žalostnimi starši, kar najbolje kaže gornja slika posneta med pogrebom.

Preiskava o nesreči, ki se je pripetila v soboto na trbiški cesti, je praktično zaključena. Vse kaže, da bodo šli akti na sodišče, vendar ni mogoče trditi, da bi šoferja avtomobila obtožili nenamernega umora. Baje so med preiskavo ugotovili in to na podlagi izjav dveh otrok, da je hotel mali Vasilij preko ceste in da je bil v trenutku, ko je privozil z blazno hitrostjo avtomobil, kake tri korake na asfaltnem tlaku. Sicer bo zadnjo besedo imela sodna oblast.

OPERETA

Danes ob 21. uri bo na gradu Sv. Justa tretja predstava operete «Scugnizza» ob isti zasedbi. Prodaja vstopnic v Pasaži Protti.

KINO

Excelsior 16.00 «Tisto noč», M. Demongeot, Jean Servais.
Fenice 16.00 «Newyorški pločniki», Ava Gardner, Van Heflin.
Arcobaleno 16.00 «Tri tujke v Rimu», Y. Monlaur, C. Cardinale.
Supercinema 16.00 «Bojni krik Rdečega oblaka», K. Taylor in J. Smith.
Filodrammatico. Zaprto.
Grattacielo 16.00 «Laila, hčerka nevihte», Erika Remberg in J. Hansen.
Cristallo 16.30 «Osvojitev zapada», G. Cooper in J. Arthur.
Capitol 17.00 «Velika osvojitev», J. Wayne, L. Day in A. Quinn.
Astra Roiano 17.00 «Margherita Gauthier», G. Garbo.
Alabarda 16.30 «Car», Kim Novak, Tyrone Power.
Aldebaran 16.30 «Ura 0», Dana Andrews, Linda Darnell.
Ariston 16.00 Glej poletni kino.
Aurora 16.00 «Napad 600 konjenikov», E. Flynn, O. De Havilland.
Garibaldi 16.30 (poletni ob 20.15 in 22.00) «Cesta», G. Masina.
Ideale. Zaprto
Impero 17.00 «Kastiljski kapitan», T. Power.
Italia 16.30 «Crna orhideja», S Loren, A. Quinn.
Moderno 18.00 «Junaki globin», Dan Dailey, J. Gregory.
S. Marco. Zaprto
Savona 16.00 «Arizona», Western. W. Holden, J. Arthur.
Viale 16.00 «Voščena maska», Price, F. Kovejoy.
Vittorio Veneto 17.00 «Skrivnostni umor», R. Todd, H. Lamarr, B. Drake.
Massimo 16.30 «Napad 4000 Sioux».
Novo cine. Zaprto
Odeon. Zaprto.
Radio. Zaprto

LETNI

Arena del Fiori 20.15 «Uporna zemlja», Peter Finch.
Arena Diana 20.00 in 22.00 «Ljubezen kan», Dana Andrews.
Ariston 20.30 «Gladiator», Mature, S. Hayward.
Paradiso (Ul. Molino a Vento) 20.30 «Sem čustven», R. Costantine, Cosetta Greco.
Marconi 20.00 «Zakrinkani mož», M. Bongiorno, Billi - Riva, Luttazzi.
Penziana 20.15 «Tam, kjer teče reka», J. Stewart.
Secolo (Sv. Ivan) 20.15 «Dvatisoč legend», Paul Henreid.
Stadio 20.00 «Ljubezen na pogled», Isabella Corey.
Valmaura 20.15 «Obtežilna priča», Tyrone Power.

RADIO

SREDA, 29. julija 1959

RADIO TRST A

7.00 Jutranja glasba; 11.30 Glasba po obvezno, drobiž od vsepovsod; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.55 Orkester sveta kulture; 13.30 Labko noč, otroci; 17.30 Plesna čajanka; 18.40 Chopin: Koncert št. 1 v e-mol, op. 11 za klavir in orkestrom; 19.00 Slovenske instrumentalne zasedbe; 19.20 Pestra glasba; 20.00 Šport; 20.30 Orkestra Max Greger in Bert Kaempfert; 21.00 «Minnie», drama v treh dejanjih, ki jo je napisal Massimo Dursi; 22.30 Glasbena fantazija; 23.00 Nokturni; 23.30 Noční

TRST

11.30 Simfonična glasba; 12.30 Tretja stran; 12.30 Glasbeni album; 18.00 Rdeča roža — dramatiziran roman; 18.25 Glasbena intermezza; 19.30 Kviz; 20.00 Vprašanja in dogodki; 20.30 Glasbeni kviz za vse; 20.00 Znani viri — 21.00 Otok s zakladom — drama v treh dejanjih.

II. PROGRAM

10.00 Zeleni disk; 14.00 Ona in tretji; 15.00 Frank Sinatra, Lida in orkester Les Baxter; 18.30 Koncert operne glasbe; 21.00 Glasba s strelovodom, radijska drama.

KOPER

Poročila v italijanščini: 17.15, 19.15 22.30.
Poročila v slov.: 7.30, 13.15, 15.00
5.00-6.15 Prenos RL; 7.00 Glasba za dobro jutro; 7.40 Glasba za dobro jutro; 8.00-12.00 Prenos RL; 12.00 Operna glasba; 12.50 Operna glasba; 13.15 Turistična listnica; 13.45 Od Kmetijski nasveti; 13.45 Od melodije do melodije; 14.30 Kulturni zapiski; 14.40 Narodni odmevi; 15.40 Pesmi in skladbe za mlajše; 16.00-17.00 Prenos RL; 17.00 Zabavna glasba; 17.30 Kviz in pesmi; 18.00 Naša žena; 18.15 Baletna glasba: J. Offenbach, L. Delibes; 18.50 Obzornik; 19.00 Poje Doris Day; 19.30-22.15 Prenos RL; 22.15 Erroll Garner pri virju; 22.40 L. M. Skerjanc: Koncert za harfo in komorni orkester.

SLOVENIJA
327.1 m, 202.1 m, 212,4 m

Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00, 22.55

8.05 Četrt ure pri Jakovu Jurcu; 8.20 Mladinski radijski klub; 8.40 Kriss: Srečni otoki v zvezdah; 8.35 Mladi pevci in godci v teklem letu; 9.00 Poskočna matematika; 9.15 Slovenski samospevi; 9.45 Igra orkester George Lichrino; 10.10 Jules Massenet: Seminarska scena iz opere «Werther»; 10.30 Harfa in klavir; 11.00 Lipov ritmu; 10.45 Marijan Lipovšek: Domovina, simfonična pesem; 11.00 2 holandska zbora: Nizozemski komorni zbor p. v. de Nobele in moški zbor Maastrechter Sangkoor p. v. Martina Koelkelkorena; 11.30 Popevke in zabavne melodije; 12.00 Dva prizora iz Masseneta: Kneginja iz Navarre in Werther; 12.15 Kmečki nasveti — Jože Kregar: Obrezovanje okrasnih grmičev; 12.30 Sedlaček: Beograd ponoči; 12.45 Jazz: Haremske pesmi; 12.45 Paragvajski kalni ansambel Los Paraguayos; 13.30 Dve klavirski skladbi v 4 rokah: Debussy: Ja; 13.50 Domače pesmi in valčki; 14.10 Skladbe slovenskih avtorjev poje Mariborski moški komorni zbor p. v. Rajka Simoniti; 14.30 Prireditve dneva; 14.35 Domači pevci — znane popevke; 15.00 Reklame; 15.30 Orkestralna miniature; 16.00 Naši popotniki po tujih deželah — Marijan Kramar: Nasmejani Buda (življenje v Budimpešti); 16.20 Zabavna rulete; 17.00 Glasbena križanka št. 7; 18.00 Iz tovarnah in trgovinah; 18.15 Ivo Fuxa: Obutev v naših trgovinah; 18.20-18.35 Prenos reportaže s 3. etape mednarodne kolesarske dirke «Po Jugoslaviji»; obvestila; 18.45 Razgovori o mednarodnih vprašanjih; 20.00 Zabavna glasba; 20.25 Vinko Itlcharda Rodgersa; 20.35 Vinko Šantelmir Lovec: Godalni kvartet v a-molu (Ljubljanski godalni kvartet); 20.55 Opera tega tedna: Verdi: Don Carlos, I. in II. dejanje opere Francesca da Rimini Riccarda Zandonaija; 22.15 III. dejanje opere Francesca da Rimini Riccarda Zandonaija

TELEVIZIJA

17.00 Oddaja za otroke; 18.00 Poročila; 18.45 Stari in novi Sp; 19.05 Pouk angleščine; 19.35 Prenos mednarodna razstava dokumentarnega filma; 20.00 En dan z koncema Cha in Merle; 20.30 Poročila; 21.00 Macario in Carlo Campanini v farsi «Kuhar, tajnik»; 22.00 III. mednarodni festival iluzionistov; 22.45 Poročila

Avrelij Lukežič razstavlja v Kopru

V Mali galeriji okrajnega muzeja v Kopru je odprta razstava slikarskih del tržaškega slikarja Avrelija Lukežiča.

Razstava bo odprta do 9. avgusta vsak dan od 8. do 18. ure, ob praznikih pa od 8. do 13. ure.

ŠOLSKE VESTI

Ravnateljstvo Državne trgovske akademije s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da se bodo vpisovanja za šolsko leto 1959-60 vršila po naslednjem razporedu:

od 1. do 30. avgusta vsak ponedeljek, sredo in petek od 10. do 12. ure;

od 1. do 25. septembra vsak dan od 9 do 12. ure.

Potrebna obvestila se dajo v tajništvu zavoda, Piazzale V. Gioberti 4.

Tajništvo Državne nižje strokovne trgovske šole v Trstu (pri Sv. Ivanu) sprejema vpise v vse tri razrede vsak ponedeljek, sredo in petek od 10. do 12. ure.

Za vpis v I. (pr

NEKOČ JE BILA SIMBOL SVOBODE

Val rasizma v Franciji

Študenti iz Kameruna: «Našega potrpljenja bo kmalu konec!»

Iz Pariza prihajajo vedno bolj mučne vesti. Dežela, ki je dolgo veljala za nekakšen simbol svobode, se pogreza v mračno dobo. Se pred nekaj leti je neki znani ameriški pisatelj — črnec — izjavil, da se je preselil v Pariz zato, ker ni mogel prenašati rasistične diskriminacije v svoji deželi, hkrati pa je zbiral okoli sebe v Parizu še druge Američane črnskega porekla, ki so se umaknili iz ZDA v Pariz, kjer da je «vzdušje bolj prijetno». Iz tega Pariza, iz te Francije prihajajo vesti, ki bi jih mogli primerjati z vestmi, ki jih od časa do časa tisk prinaša iz Little Rocka v ZDA.

Rasistične orgije, ki so značilne za nekatere zvezne države ZDA, so se najprej preselile v London in v zadnjem času tudi v Pariz ter v nekatera francoska središča. V francoskem tisku pogosto srečamo vest, da so «neznani napadalci» premlatili študenta-črnca. Pred kratkim so enega takih napadalcev prijeli in ta je na policiji izrazil, da so črnca napadli zato, «ker jih je preveč».

Ni važna smešnost takega izgovora, bolj žalostna je drznost pobalina, ki se upa kaj takega izraziti. Zato ni nič čudnega, da je nekdo v francoskem naprednem časopisu «France Observateur» objavil zahtevo skupine čitateljev, naj v časopisu uvedejo rubriko «rasizem», kajti če te rubrike časopis ne bo objavil, jo bodo objavili časopisi v tujini. Skupina študentov iz Kameruna, ki študira na pariškem vseučilišču, pa je v tedniku «Express», ki ga vodi napredna levičarska struja Mendesa Francea, objavila odprto pismo, v katerem pravi: «Zaustavite nasilje, ker boste sicer tako nas v Parizu, kot naše rojake v Afriki prisilili, da na nasilje odgovorimo z nasiljem. Našega potrpljenja bo kmalu konec!».

Tolikšnemu pogumu je treba dati vse priznanje, vendar je res, da so tudi rasisti skrajno drzni. Rasizem je namreč postal že splošen problem, kajti v Parizu je prišlo že do vrste protijudovskih izpadov, da ne govorimo o izpadih proti Alžircem, ki so tako rekoč na dnevnem redu. Opozicija sedanjega režima v Franciji označuje rasizem in antisemitske izpade kot enega izmed dokazov, da je prišlo med predstavniki novega režima in dejanskim stanjem do močnega navzkrižja, kar nujno vodi k zaostrovanju notranjih razmer.

In takih izrazov je veliko, vedno več. To se je opazilo tudi na pogrebu znanega alžirskega odvetnika, ki so ga umorili v veži pred njegovim stanom, dan pred razpravo, ko bi moral zagovarjati študente, ki so izdali knjigo «Gangrena». Na pogrebu alžirskega odvetnika se je namreč zbrala velika množica, ki je s svojo prisotnostjo tiho demonstrirala proti naraščajočemu rasizmu in fašizmu.

To pa seveda ne moti rasistov in francoskih ultranacionalistov iz organizacije «Nacionalistična misel». Nekoč so se ti krili pod imenom gibanja «13. maj». Sedaj pa so svojo mrežo na široko razpredli pod novim naslovom. Pravijo, da je njihov namen «borba, proti terorizmu», toda pred kratkim so vprav ti «antiteroristi» v Marseillu na cesti zgrabili tunizijskega delavca Sikaujija in ga odpeljali na sedež svoje organizacije ter ga tu mrcvarili, da bi iz njega izvlekli, kdo zbira in kdo daje sredstva za pomoč družinam zaprtih Alžircev. Tunizijec ni izdal ničesar, njegovo truplo pa je policija znašla vse izmrcvarjeno v neki predmestni ulici Marseilla.

Kako bi fašistično razpoloženi Francozi, ki se jim tla v Afriki majejo, ne počeli tega, ko njihove podvige francoski uradni tisk beleži kot običajne dogodke. V Parizu njihove tolpe pogosto obračunavajo z Alžirci in ko najdejo zjutraj v predmestnih ulicah truplo kakega Alžirca, uradni pariški tisk zabeleži to v seznam «medsebojnega obračunavanja med muslimani». Policija pa se za to niti ne zmeni, vsaj veliko ne, kajti redek je primer, da izvršilca zločina ujamejo, seveda če gre za umor Alžirca, dočim se za umor belopoltega človeka mobilizira vsa policija in če izvršilca ne najdejo, strpajo v zapor vsakega Alžirca ali nebelopoltega človeka, na katerega naletijo.

To je dejansko stanje, ki ga francoski vladi naklonjen tisk niti ne krije, opozicionalni pa ga za sedaj še komentira. Vprašanje pa je, do kdaj bo mogel še tako pisati.

Zakaj?

Spor med novim režimom in opozicijo bi po mnenju nekaterih vidnejših predstavnikov degaullovske Zveze za novo republiko moral v kratkem dobiti bolj določeno obliko v samem zakonu. Francoski skupščini je bil že predložen zakonski osnutek, s katerim naj se «popravijo» nekateri členi kazenskega zakonika. Ti popravki predvidevajo uvedbo prisilnega dela za novinarje in publiciste, ki s svojimi članki ali spisi škodujejo «morali vojske, njeni disciplini, učinkovitosti in imenu». Za sedaj se govori le o vojski, vendar ne smemo pozabiti, da je de Gaulle general, da je Massu general, da je bil Soustelle vojaška osebnost, da je vrsta francoskih političnih osebnosti prišla v novo ureditev neposredno iz vojske.

Predloženi zakonski osnutek je trenutno pred parlamentarno komisijo. Koliko časa bo tu ostal? Vprašanje je, če ga bo vladajoča stranka predložila skupščini? Če bo smatrala to za umestno. Če bo smatrala za umestno, bo zakon šel skozi parlament brez težkoč. In tedaj? Kdo bo tedaj še žigosal zločine, ki so na dnevnem redu? Gre namreč za naglo širjenje vala terorizma v Parizu, za protiernsko in protisemitsko kampanjo, ki se odraža v konkretnih vsakodnevnih dogodkih.

Nekateri si to tolmačijo kot posledico neuspeha v Alžiru. Vendar Franciji ne gre slabo le v Alžiru, pač pa tudi v njenih kolonijah v Afriki.

Če bo šlo po tej poti, bo zares treba povsod v svetu, v vsakem kolikor toliko naprednem tisku odpreti rubriko o francoskem rasizmu, kajti v Franciji, ki je bila nekoč simbol svobode, bodo tisku nadeli nagobčnik.

«Samorastnik» (Foto M. Magajna)

ERNEST HEMINGWAY O SEBI IN SVOJIH JUNAKIH

«Groba» Pilar je še vedno živa

Veliki pisatelj napoveduje, da se bo čez pet let umaknil - Njegovo najljubše delo je «Komu zvoni» - Španija ga je razočarala

Znani pisatelj Ernest Hemingway zaključuje svoje novo delo «Spomini», ki bodo v kratkem izšli v znani francoski zbirki «Sodobni pisatelji». Ko je bil pred kratkim v Parizu, je dal skupini domačih in tujih novinarjev izjavo, ki je vredna, da jo posredujemo tudi našim bralcem, saj gre vendar za ime, ki je med živečimi pisatelji dovolj veliko. Prepustimo besedo njemu samemu:

«Vedno je bolje pisati, kot va objavljati to, kar je napisano. Delo more vzbuditi pretirano navdušenje, hkrati pa tudi preveč živo kritiko. Zato pri vsakem objavljanju del oklevam. Če pa bi se mi medtem kaj zgodilo, bi to pomenilo le boljšo materialno bodočnost za mojo ženo Mary. «Starec in morje» je na primer del moje večje celote, ki je sestavljena iz zasebnih fragmentov. Dela, ki naj ta roman izpopolnijo, so za sedaj še v rokopisu. Pojavila se bodo, ko bo čas za to.»

«Vedno bolje pišem, če sledim svoji domišljiji in če se ne trudim, da bi neko doživeto izkušnjo rekonstruiral. Bolje je, če se zadovoljim le s točnim prikazovanjem opaženih dejstev, kot če razglabljam, kajti takšen opis ostaja bled, kot fotografija. Če pa sledim le fantaziji, je delo mnogo bolj živo in tudi bolj resnično.»

«Krajev dogodka si nikoli ne izmišljam. Nasprotno, skušam jih popisati čim bolj točno. Mostovi in gore iz romana «Komu zvoni» so vprav oni, po katerih sem hodil v času španske državljanske vojne.»

«Sta dve temi, o katerih nikoli ne govorim, in to sta politika in vera. Menim, da ni potrebno, da bi prikazoval svoje politično gledišče. Moje delo in moje življenje izražata moje prepričanje bolje, kot bi to mogle izraziti moje izjave.»

Zanimivo je Hemingwayevo stališče o »njegovih» filmih:

«V splošnem nimam rad filmov, ki so posneti po mojih delih, razen morda film «Morilec», Film «Komu zvoni», ni slab, toda hkrati ni nič kaj posebnega. Gary Cooper je bil v času snemanja zelo truden, toda on in Ingrid Bergman sta bila edina od igralcev v tem filmu, ki sta moj roman pred snemanjem prečitala. Ostali igralci ga niso imeli niti v rokah, verjetno zato, ker se jim je zdel preveč — rdeč.»

«Pred snemanjem filma «Starec in morje» je bil Spencer Tracy obljubil, da bo shujšal, vendar obljube ni držal.»

«Sedaj končujem svoje 61 leto starosti. Obljubil sem že bil, da bom s 65. letom starosti prenehal pisati. Sedaj to obljubo ponavljam.»

Sicer so mnogi pisatelji kot tudi filmski ljudje take obljube dajali in se jih niso držali. Sicer pa...:

«Prihodnje leto poteka moja pogodba s «Sribnerjem» za roman «Komu zvoni». Ta svoj roman nameravam za nekaj časa umakniti, ker ga nameravam pregledati in vnesti vanj nekaj sprememb. Junakinja tega romana Pilar še vedno živi v Galiciji. Zelo stara je, vendar ni še nikoli srečala Pabla, Martyja, Avguština in Fernanda, ki dejansko niso niti obstajali, toda «El Sordo» je lik iz pravega življenja, boril se je v Guadalajari in umrl tako, kot sem bil napisal.»

«Roman «Komu zvoni» je moj najljubši roman in hotel bi ga ponovno izdati, v kolikor bi založniki na to pristali. Napisal sem ga v eni sapi v onih dveh letih, ko sem vsak večer po telefonu javljal v New York po dva stolpca o strahotah državljanske vojne. Marsikaj je v njem napisano v naglici.»

Ce je Hemingwayu hudo pri srcu njegovo delo «Komu zvoni», potem mu je tudi Španija, o čemer je rekel takole:

«Neko ljubavno potovanje me je napotilo spet v Španijo, toda bil sem hudo razočaran. Nekdanji republikanci, s katerimi sem se bil boril v Asturiji, so povsem izginili. Bikoborbe niso več noben mit, pač pa le privlačnost za turiste. Najboljši bikoborci se ženijo s filmskimi igralkami in z dekleti iz tako imenovane «boljše družbe». V areni ubijajo brez strasti in se izogibajo nevarnostim. Vedno pogosteje se pa opažajo v arenah šibki biki z zelo kratkimi rogovi. Starci, ki se spominjajo Delmonteja, Joselite, Bienvenida, Lalanda in Manoleta, prihajajo gledat Dominguina in komentirajo: «Gitallino, ki ni bil zanič, bi mu mogel biti učitelj.»

«Uspeh v bikoborbi je isto kot uspeh v romanu. Bikoborec si ustvarja svojega bika korak za korakom, prav tako kot gradi romanopisec svoje delo poglavje za poglavjem.»

«Polovico svojega življenja sem preživel gledajoč bikoborbe. Star sem 61 let, bikoborbam pa sem začel slediti z 19. letom. Tedaj sta bila dva velika bikoborca: Juan in Joste.»

«Na svoj rojstni dan 21. julija 1925 sem bil v Panteluneju pri svojem prijatelju Ninu dela Palma. Tedaj sem bil sklenil, da bom napisal roman, ki ga pa še nisem napisal. Dela mi namreč veliko skrbi in težav, ki jih še nisem mogel prebresti.»

Ko so ga novinarji vprašali, kaj meni o svojih «Spominih», je Hemingway odgovoril:

«To bo reportaža o meni, ki se bo pridružila številnim reportažam, ki so mi jih posvetili drugi. Osnovna tema pa je Pariz in nova generacija.»

V zvezi s Parizom Hemingway pravi:

«Želel bi se vrniti v Pariz skromno, skozi stranska vrata, brez intervjujev, brez novinarjev. Hotel bi se vrniti v neke točilnice, videti nove razstave in dela starih umetnikov. Hotel bi obiskati tekme, boksarske dvoboje, srečavati nove boksarje in poiskati majhne cenene restavracije, tavati po mestu in ponovno obiskovati one kraje, kjer so vznikle moje najboljše ideje.»

Hemingway ni le ljubitelj bikoborb, ampak tudi strasten ribič

TRENUTNO NAJBOLJ AKTUALEN PROBLEM V JUGOSLAVIJI

Kako vskladiti stanarino s potrebami in možnostmi

Ker dosedanja stanarina ni na ekonomski bazi, se išče pot, kako jo z ekonomskimi zakoni vskladiti, hkrati pa ne prizadeti stanovalca v njegovi življenjski ravni

Zvezni izvršni svet se je lotil enega najvažnejših vprašanj, ki neposredno zadeva vse državljane, to je stanovanjskega vprašanja. Vprašanje ni enostavno. Bilo je predmet dolgoletnih proučevanj in razprav posebno Stalne konference mest. V teh razpravah so iskali odgovor na številna vprašanja: kako zagotoviti redno vzdrževanje stanovanjskih stavb, kako ustvariti sredstva za gradnjo novih, kako pravilno rešiti vprašanje najemnine in pri tem ne poslabšati, ne zmanjšati življenjske ravni prebivalstva.

Najemnine so ostale po vojni skoraj nespremenjene. V primeri s predvojnimi so bile podvojene in obremenjujejo povprečno s 4 odst. mesečne prejemke delovnih ljudi. Take najemnine pa so neekonomske, tako nizke, da ne zadoščajo niti za vzdrževanje hiš. Pred vojno zgrajene stanovanjske stavbe, ki so jim potrebna večja popravila, propadajo. Perspektiva novozgrajenih stavb je enaka pred vojno zgrajenim hišam, v kolikor se pravočasno ne zagotove sredstva za redno vzdrževanje. To pa je mogoče zagotoviti le z najemnino, ki bi zagotovila vzdrževanje stavb in v določenem roku ustvarila sklad za gradnjo nove enakovredne stavbe, to je, ki bi zagotovila amortizacijo stavbe.

Da bi se pospešila rešitev stanovanjske krize in ustvarila sredstva za gradnjo novih stanovanj in komunalnih objektov, so pred leti uvedli na vse prejemke zaposlenih 10-odstotni prispevek za stanovanjski sklad. Prispevek plačujejo vse ustanove, družbene in gospodarske organizacije in privatni delodajalci iz svojih sredstev v višini 10 odst. na zaslužke svojih nameščencev. Na ta način ustvarjena sredstva so dala velik zamah stanovanjski gradnji. Ostalo pa je nerešeno vprašašnje vzdrževanja obstoječih stavb, pravilne obremenitve najemnikov in njihove zainteresiranosti za pravilno izkoriščanje stanovanja in vzdrževanja hiše. Zaradi majhne in nepravilne razlike v najemninah, mnogi brez potrebe drže večje stanovanje, ki bi ga sicer pri normalnih razmerah zamenjali za manjše, cenejše. Istočasno se mnogi, ki imajo sredstva in ki bi radi plačali večjo najemnino, stiskajo v majhnih, neustreznih stanovanjih. Predlog novega zakona o finansiranju stanovanjske gradnje, ki ga je zvezni izvršni svet te dni izročil javni diskusiji in o katerem bo skupščina razpravljala na jesenskem zasedanju, ima za cilj pravilno rešiti vsa gornja vprašanja.

Po novih predpisih, v kolikor jih zvezna skupščina sprejme, se bodo od 1. januarja sedanje najemnine povečale še za znesek amortizacije. To povečanje najemnine pa ne bo zmanjšalo življenjske ravni prebivalstva, ker se bodo istočasno iz 10-odst. prispevka za stanovanjski sklad povečali mesečni prejemki zaposlenih za povprečni znesek amortizacije. Na ta način bodo tisti, ki stanujejo v slabših stanovanjih, dobili celo večje povečanje plače kot pa bo znašalo povečanje najemnine za amortizacijo. Poleg tega se predvidevajo večja povečanja za upokojence, invalide in druge kategorije državljanov, ki bi bili s povečanjem najemnine huje prizadeti.

Tarife za amortizacijo za stanovanjske stavbe, zgrajene do konca letošnjega leta, bodo v okviru zveznih predpisov določili občinski ljudski odbori, za stavbe zgrajene po 1. januarju 1960, leta pa bodo določili amortizacijo na podlagi stvarne vrednosti stavbe, ki se mora vrniti stanovanjskemu skladu v 100 letih. Da bi se odstranile neupravičene razlike v najemninah podobnih stanovanj v raznih krajih države, se predvideva uvedba enotnih okvirnih kategorij za vsa stanovanja, bodisi v mestih bodisi na vaseh. Od amortizacijskega zneska bodo od stavb, ki so družbena last, s 25 odst. razpolagali hišni sveti, ostalih 75 odst. pa občinski skladi za stanovanjsko gradnjo. Najemniki, ki stanujejo v hišah, ki so last zasebnikov, bodo povečano najemnino plačali lastniku hiše. Le-ti pa bodo od 1. januarja plačali hišni davek v korist občinskega sklada za stanovanjsko izgradnjo. Nove stavbe, zgrajene po osvoboditvi, bodo za 25 let oproščene hišnega davka.

Novi zakonski predpisi o finansiranju stanovanjske izgradnje bodo omogočili in pospešili stanovanjsko izgradnjo tako v družbeni kot v privatni lastnini. Zakon omogoča interesentom, da si z delno udeležbo v finansiranju izgradnje (predujmom) zagotove prvenstveno pravico do novega stanovanja v družbeni hiši, odnosno da dobe iz stanovanjskega sklada posojilo na 30 let za izgradnjo odnosno nakup lastnega stanovanja. Akontacija, ki zagotavlja prvenstveno pravico na stanovanje v družbeni hiši, ne propade, temveč se računa kot vnaprej vplačana amortizacija za ustrezno dobo.

Novi sistem finansiranja stanovanjske gradnje bo s spodbujanjem državljanov, da svoja razpoložljiva sredstva vložé v stanovanjsko izgradnjo, z bolj varčno uporabo družbenih sredstev, prispeval k cenejši in pospešeni gradnji stanovanj. Da bi se v začetku kril primanjkljaj, ki bo nastal v dotoku v stanovanjske sklade z ukinitvijo 10-odst. stanovanjskega prispevka in uvedbo samo 75-odst. vplačila amortizacije in hišnega davka v korist stanovanjskih skladov, se predvidevajo še dopolnilna sredstva v korist občinskih stanovanjskih skladov na račun splošne družbene akumulacije.

Novi predpisi o finansiranju stanovanjske izgradnje, skupno z nedavno sprejetimi predpisi o nacionalizaciji stavb in gradbenih parcel, zaokrožajo sistem stanovanjskega upravljanja in stanovanjskih odnosov v Jugoslaviji, sistem, ki spodbuja k hitrejšemu reševanju stanovanjskega vprašanja. Da bi se ta sistem dokončno izpopolnil pripravlja zvezni izvršni svet posebne predpise o finansiranju komunalne gradnje in predpise, ki se tičejo gradnje stanovanjskih skupnosti, mestnih in industrijskih središč.

BOŽO BOŽIČ

HOROSKOP ZA DANES

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) — Srečna finančna naključja vam bodo pomagala popraviti napake, ki ste jih napravili v zadnjem času.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) — Kdor se ukvarja z umetnostjo, naj izkoristi sedanjo konjunkturo. Ljubljena oseba vas bo razumela in cenila.

DVOJCKA (od 21. 5. do 22. 6.) — Ne načenjajte poslov, ki so povezani z velikimi tveganji. Bodite previdni tudi v osebnih stikih.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) — Nekaj nepredvidenih momentov vas bo prisililo, da spremenite sicer dobro pripravljene načrte. Otresite se egoizma

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) — Skušajte biti koristni sebi in drugim, s tem si boste utrdili že dovolj lep sloves. Pazite na ljubljeno osebo.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) — Če mislite na pot, bo bolje, da se prej pošteno odpočijete. Tudi delo in posle temeljito pripravite.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) — Ker boste morali braniti svoje interese, izberite pot diplomacije. Bodite vendarle optimisti, ker bo šlo vse prav.

SKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) — Možni so spori, zato ohranite mirno kri in skušajte pridobiti čimveč zagovornikov svoje ideje.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) — Verjetno boste morali na pot. Preden odpotujete, razporedite delo in uredite vse poslovanje.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) — Veliko potrpljenja, kajti delo vam ne bo šlo od roк. Imejte več razumevanja z onimi, ki žive z vami.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) — Neskladje na delu. Ne vsiljujte svojih idej.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) — Vesele vesti, ki vas bodo spodbudile k še večji vnemi in vam pripomogle k še večjim uspehom.

IVAN REGENT

«Ljudski oder» v Trstu - prva slovenska ljudska univerza

3.

Prosvetna društva z imenom «Ljudski oder» so začeli ustanavljati tudi primorski slovenski emigrantje v Belgiji, na Nizozemskem in v Argentini. Primorski delavci se niso mogli ločiti od svojega društva niti v tujini. Ko je argentinska vlada postavila komunistično gibanje izven zakona, je postal «Ljudski oder» v Buneos Airesu legalno središče tamošnjega komunističnega gibanja. To je trajalo dokler ni argentinska vlada razpustila tudi «Ljudski oder».

Društvo «Ljudski oder» je postalo popularno zaradi svoje bogate prosvetne dejavnosti, predvsem pa zato, ker je bilo klicar, oznanjevalec socialističnih in komunističnih stremljenj, hkrati pa tudi zaščitnik narodnih pravic in narodnih stremljenj slovenskega primorskega ljudstva. Bolj kakor z ustanovitvijo Narodnega gledališča se je začelo šele z ustanovitvijo «Ljudskega odra» resnično kulturno življenje v Trstu. Tisto kulturno življenje, katerega pomanjkanje je usodno učinkovalo na zostajanje slovenskega preporoda v Trstu in na Primorskem. Tudi slovensko meščanstvo je bilo, kakor italijansko, predvsem kramarsko.

Leta 1919 pa je začel izdajati Višji kulturni svet v Trstu revijo «Njiva», ki je izhajala deset mesecev po dvakrat na mesec. Bila je prvi skromni poizkus za ustanovitev enotnega gibanja slovenskega prebivalstva Julijske krajine v boju proti italijanskemu nacionalizmu, ki je že takrat začel jemati temu prebivalstvu tudi tiste narodne pravice, ki si jih je bilo s težavo priborilo v stari Avstriji.

Narodno gibanje slovenskega ljudstva v Julijski krajini je po sili razmer postajalo čedalje bolj revolucionarno in je bilo že prešlo v krepke roke delavskega, socialističnega, kasneje pa komunističnega gibanja. Slovenski socialisti v Julijski krajini, ki so bili skoraj vsi komunistično usmerjeni, so se čutili dolžne, da prvi povedo svojo besedo za ustanovitev enotne fronte slovenskega ljudstva Julijske krajine. To besedo so povedali v uvodniku prve številke «Njive». Ta seveda je še skromna in plaha. Je pa zrcalo tistih časov, ki jih ne more nihče spremeniti. Tu omenjam uvodnik uredništva «Njive»:

«Beseda na pot. Po velikem in srčnem hrepenenju stopamo danes brez vsake domišljavosti, vendar z bogatimi načrti in z najlepšo nado pred slovenski narod, ki mu hočemo govoriti ter položiti k zgradbi njegove prosvete še svoj delež».

«Morda prihajamo ob nepravi uri. Morda je doba, v kateri živimo, bolj poklicana, da položi temelje drugačnim zgradbam, da zida dom drugačnim idealom. Ta misel nas ne plaši. Kar pride, to mora priti; zgodovina gre svojo pot, in ni je človeške sile, ki bi mogla zaustaviti njen napredek. Niti velika doba s svojimi velikimi zahtevami, niti duhomorne skrbi nam ne smejo zasenčiti pogleda v kulturne potrebe našega ljudstva. Potemni naj se tudi nebesni svod, do mozga naj pretresa sedanjo družbo globoko hrepenenje po resnici in življenju; dobrodejni žarki tople in odkrite besede naših apostolov, naših kulturnih delavcev bodo našli svojo pot v srca in v duše navzlic grmenju in treskanju».

«Naše delo sta blagoslovila volja in podpora delovnega ljudstva. Blagoslov bo — bogat — za ves narod, ako si ne bo mašil ušes pred srčnim pozivom tiste pesti nemaničev, ki stopajo s smelim korakom iz stoletne temine v sončni dan prosvetne pomladi. Zato pošiljamo v svet svojo prvo besedo. Pošiljamo jo vsem, ki so dobre volje, vsem znanim in nepoznanim prijateljem, vsem, ki bi radi obogatili s svojimi prispevki kulturni studenec našega ljudstva, vsem, ki verujejo v božje poslanstvo ljudske prosvete».

«Kdo smo, kaj hočemo? Ljudje smo, ki srčno sovražimo lenobo, ki je uspavala dušo našega ljudstva. Protivniki smo laži, hinavstva in temine, ki podaljšujejo suženjstvo. Sovražimo krivico in tisto oskutno zadovoljnost ki ne razume niti svoje podle ponižnosti in zakrknjenosti. Sinovi smo starodavnega hrepenenja, že od nekdaj zapisanega v človeško srce, hrepenenja, ki ne pozna ne osladnega miru ne mehkužnega počitka ki drsi naprej, naprej proti življenju, proti soncu, proti cilju. Zato hočemo v življenje, zato hočemo rešiti naše ljudstvo iz sužnjih spon laži in predsodkov. To nam je namen, sredstvo nam je razširjanje kulture».

«Naš vestnik torej ni bojevito glasilo politične struje, marveč prosta tribuna prosvete, ljudske prosvete, tribuna vsakomur pristopna, ki zna in hoče kaj povedati; vsakomur, ki se je zazrl v rajsko vesele luči in zvoke umetnosti, ali se poglobil v zagonetna vprašanja znanosti. Pesnik in pisatelj, sociolog in ekonomist, pravnik in zdravnik, modroslovec in zgodovinar... za vse je dovolj prostora v naši — njivi. Obdelovati jo hočemo skrbno in previdno, in zrastlo bo na njej bogato klasje vede in svobode».

Ta «Beseda na pot» ni bila zaman in je rodila bogate sadove.

Antonu Jernejčiču, poborniku za ustanovitev «Ljudskega odra» ni bilo dano, da bi bil videl ta razmah svojega društva. Vojna in bolezen sta ga uklonila in mu vzela življenje. Hkrati pa sta mu prihranila, da ni dočakal tragičnega konca te sijajne prosvetne stavbe tržaškega in vsega primorskega slovenskega delavstva, da ni dočakal tistih tragičnih dni, mesecev in let, ko so fašisti rušili, požigali, skrunili vse, kar je bilo delavskega.

Društvo «Ljudski oder» je imelo ves čas svojega življenja mnogo sovražnikov. Tržaška «Edinost» je nekajkrat vabila tržaške Slovence naj bojkotirajo predavanja «Ljudskega odra». V Gorici so tamošnji slovenski liberalci odrekli dvorano celo za predavanje Ivana Cankarja, ki je zato moral predavati na pragu med dvema sobama v tamošnjem Delavskem domu. Po nekaterih vaseh so duhovniki motili predavanja z zvonjenjem drugod so vaški magnati odklanjali dvorane za predavanja. Društvo, ki se je moralo spočetka boriti za vsako knjigo, se je moralo kasneje boriti za najmanjše prostore svojih podružnic. Kljub temu je v boju za razširjenje socialističnih idej in marksizma zmagalo. Fašisti so požgali centralno knjižnico «Ljudskega odra» in knjižnice vseh 64 podružnic. Porušili so domove in pozaprli, pa tudi morili voditelje. Uničili so vse imetje «Ljudskega odra», ki je bilo vredno več milijonov. Duha «Ljudskega odra» niso mogli uničiti. Fašisti so izginili. Duh «Ljudskega odra» živi in bo živel.

Te vrstice nočejo biti zgodovina «Ljudskega odra». Za zgodovino nimam na razpolago potrebnih dokumentov. Te dokumente je treba zbirati, kajti vloga «Ljudskega odra» je zelo važna v zgodovini delavskega gibanja v Julijski krajini. Te vrstice hočejo biti le skromen prispevek za boljše razumevanje zgodovine «Ljudskega odra» in vsega delavskega gibanja v Julijski krajini. Zgodovina gibanj in društev ni sestavljena le iz sklepov na kongresih in občnih zborih, iz resolucij in izjav tega ali onega voditelja. Zgodovina «Ljudskega odra» je zgodovina težkih bojev, nadčloveških prizadevanj tedaj brezpravnega delavstva za prostor med ljudmi, nadčloveških žrtev za žarek prosvete in kulture. Je to zgodovina vztrajnega dela, zgodovina, ki nam kaže, kako je mogoče praznih rok in z delom narediti velike stvari.

Vse ogromno delo «Ljudskega odra» se je vršilo brezplačno. Šele v poznih letih, ko je imel «Ljudski oder» 64 podružnic, pevskih zborov in dramatičnih družin ter prav toliko podružničnih knjižnic poleg matične in potujoče; ko so se vršila v Trstu in po vaseh redna tedenska predavanja, ko je delo kipelo, šele v poznih letih je imel «Ljudski oder» nastavljenega tajnika, ki je opravljal tudi težko delo osrednjega knjižničarja. To je zgodovinski dokument ogromnega pomena. «Ljudski oder» ima tudi pravico, lastiti si zaslugo, da je odkril Cankarja — predavatelja in da je Cankar prečital v «Ljudskem odru» svoja najlepša in najpomembnejša predavanja. «Ljudski oder» je organiziral marksistične diskusije v socialistični organizaciji v Trstu. «Ljudski oder» je prva slovenska ljudska univerza, je začetnik sedanjega mogočnega prosvetnega dela slovenskega delovnega ljudstva. A pot od začetka do poznejših rezultatov je največkrat trnjeva. Moj namen je bil pokazati, kakšna je bila pot «Ljudskega odra» in kako so se delavci borili s težavami, ki so nanje na tej poti naleteli.

KONEC

Goriško-beneški dnevnik

Seja pokrajinskega sveta

Razprava o posameznih točkah obsežnega organičnega pravilnika

Na predlog svetovalca Černeta so dovolili izvedencem v komisiji za natečaje samo posvetovalni glas

V ponedeljek ob 20.30 se je sestal pokrajinski svet. Nad njim je spet kot Damoklejev meč visela grožnja pokrajinskih uslužbencev, da bodo pričeli z novo stavko, ki naj bi trajala, dokler pokrajinski voditelji ne bodo sprejeli njihovih zahtev po neprekinjenem delovnem času. Predsednik odv. Culot je takoj na začetku seje rekel, da k naznanilu sindikalne organizacije nima kaj pripomniti. Kdo ve, če ni že kaj vedel, da bodo uslužbenci stavko preklicali. V nasprotju z napovedjo včeraj stavke res ni bilo. Vzroki prekinitve nam niso znani. Ni izključeno, da ni pokrajinska uprava v kakšnih stvareh ustregla zahtevam uslubencev, sicer bi po našem mnenju uslužbenci ne odjenjali tako hitro.

Potem so prešli na samo obravnavo organika. Sporazumeli so se, da bodo obravnavali vsak člen posebej. Že takoj v začetku naj povemo, da je svoj čas Delavska zbornica poslala okoli sedem tipkanih strani obsegajoč tekst s predlogi za popravo organičnega pravilnika. Med prvimi devetimi točkami je demokristjanska večina sprejela samo en predlog Delavske zbornice.

Toda preidimo na popis poteka seje. Prvi štirje členi so bili sprejeti brez večjih popravkov in izgube časa. Pri petem členu pa se je razvila diskusija. Kamen spotike je postal odstavek, kjer je zapisano, da je moral biti udeleženec natečaja že na naboru. Svetovalec Černe, Bergomas in Pecorari so poudarili potrebo, da se ta odstavek črta iz člena. Nasprotoval je samo misin Delpin.

Potem je svetovalec Miladin Černe predlagal, naj se odstavek, po katerem se ne more udeležiti natečaja oseba, ki nima volilne pravice, spremeni tako, da bi ne imele pravice do natečaja osebe, ki so bile kaznovane za hujše prekrške. Na njegov predlog je odgovoril svetovalec Pecorari, ki je rekel, da je izšel leta 1957 zakon, ki zelo širokogrudno tolmači volilno pravico.

Po predlogu odbora naj sklepa o konkurzu pokrajinska uprava. Leva opozicija je predlagala, naj bi se izdelala točnejša formulacija. Po njenem mnenju bi moral o natečaju razpravljati pokajinski svet. Predlog so odbili z majhno razliko glasov.

Potem je svetovalec Bergomas predlagal, naj bi se spremenil predlog glede prisotnosti sindikalnih predstavnikov v komisiji za natečaj. V predlogu odbora je rečeno, da se predstavnik sindikalne organizacije «določi», medtem ko je sindikalist zahteval, da se beseda zamenja s «sporazumno določi». Predlog je bil odbit.

Člen 6 so na predlog svetovalca Černeta dopolnili s tem, da izvedencem, ki jih po možnosti poklicejo v komisijo, dovolijo samo posvetovalni glas.

—«—

Z vespo v ograjo na mostu čez Verso

Včeraj popoldne ob 13. uri se je 53-letni Francesco Fonzar s Trga Martiri della libertà d'Italia št. 2 peljal z vespo proti Vidmu. V bližini krminskih opekarn je izgubil oblast nad vozilom in es s precejšnjo silo zaletel v ograjo, ki je mostu reke Versa. Mimoidoči so takoj poskrbeli, da so ga z rešilnim avtom Zelenega križa prepeljali v bolnišnico Brigata Pavia. Zdravniki so ugotovili, da si je mož prebil lobanjo, ranil na čelu in zlomil koleni. Če ne bo komplikacij, bo ozdravel v 60 dneh.

—«—

Nesreča motociklistke v nedeljo v Gradiški

V nedeljo zvečer se je v Gradiški ponesrečila 29-letna Irene Tesolin por. Petrin. Petrinovo, ki se je peljala na svojem motornem vozilu, je na nekem križišču v Gradiški podrl neki skuterist. V bolnišnici se bo morala zdraviti mesec dni zaradi zloma desnega zapestja, rane na čelu in na peti.

—«—

Koncert lahke glasbe v soboto na Trgu Battisti

V soboto 1. avgusta bo na Trgu C. Battisti koncert lahke glasbe, katerega organizira U. stanova za kulturne manifestacije mesta Gorice. Nastopila bosta dva «jazz» orkestra. V enem bo igral trombo znani igralec Chet Baker, ki se je zelo odlikoval na festivalu v San Remu. Poleg tega bo nastopil še drugi orkester, v katerem bo kot solist nastopal Francoz Maxim Saury. Njegov orkester spada med najboljše orkestre svoje vrste v Franciji. Igral je v filmu «Grešniki v blue jeans». Vstopnina bo 300 lir.

Popravilo in gradnja cest v šentlenartski občini

Na zadnji seji občinskega sveta v Sent Lenartu v Beneški Sloveniji so odobrili asfaltiranje nekaj nad 4 km občinskih cest, za katere skrbi konzorcij. Dela so zaupali podjetju Martinig-Paolina. Na podlagi zakona iz leta 1952 so odobrili gradnjo občinske ceste, ki bo občinsko središče povezala z neko gorsko vasico. Gradbeni stroški bodo znašala nekaj nad 16 milijonov lir. Na koncu seje so naročili geometru Celledoniju, naj pripravi načrt za izredno popravilo vseh občinskih cest z deloviščem, ki naj bi ga v prihodnji sezoni dala država.

—«—

TEMPERATURA VČERAJ

Najvišja temperatura 30,6 stopinje ob 14.20, najnižja 15,6 stopinje ob 5. uri. Vlage 74 odstotkov.

Na veliki šmaren

Dvodnevni izlet planincev na Lokve

Prijave sprejemajo v kavarni Bratuš do 5. avgusta

Zvesto tradicionalni navadi organizira Slovensko planinsko društvo dvodnevni izlet z avtobusom na Lokve v soboto in v nedeljo 15. in 16. avgusta (na veliki šmaren). Izlet bo združen s pestrim in zabavnim sporedom. Avtobus bo odpeljal iz Podgore ob 7,30, izpred Bratušove kavarne pa ob 8. uri. Člani bodo plačali za vožnjo 550, nečlani pa 600 lir. Vpisovanje v kavarni Bratuš bo do vključno 5. avgusta. Roka za vpisovanje ne bodo podaljševali, ker morajo organizatorji izleta rezervirati avtobus, hrano in prenočišče. Zaradi tega SPD poziva vse člane in prijatelje, naj se čimprej vpišejo. Ako v navedenem roku ne bo dovolj prijavljenih, izleta ne bo. Vsak udeleženec mora ob vpisu plačati 500 lir na račun za hrano.

—«—

DEŽURNA LEKARNA

Danes je čez dan in ponoči odprta lekarna Alesani, Ulica Carducci št. 12, tel. 22-68.

—«—

Kino v Gorici

CORSO. 17.30: «Amsterdam, operacija diamanti», P. Finsh, E. Bartok.
VERDI: zaprto.
VITTORIA. 17.30: «Ubijalčev poljub», F. Silvera, J. Smith.
CENTRALE. 17.00: «Zbogom za vedno», C. Smith, E. Mani, cinemascope.
MODERNO. 17.00: «V gorah bom tvoja».

Seznam plačevalcev dopolnilnega davka

Objavljamo peti seznam davkoplačevalcev, njihov poklic, višino obdavčljivega dohodka ter višino davka v oklepaju:

Aldo Salis, sodnik, 920.000 (18.299); Giacomo Sardagna, učitelj, 540.000 (13.491), Livio Sardelli, uradnik, 660.000 (16.619); Melezio Sartori. učitelj, 590.000 (12.894); Ermenegildo Scarel, mesar, 1,125.000 (57.347); Guido Schiozzi, inženir, 890.000 (41.377), Paolo Scopazzi, 610.000 (13.856); Bruno Seculin, notar, 630.000 (25.647); Gino Selenati, inženir, 760.000 (33.270); Fausto Seravalle 670.000 (27.906); Modesto Siecca, upokojenec, 1,000.000 (31.560); Silvio Silvestri, kapetan, 820.000 (16.763), Giuseppe Sinet, uradnik, 560.000 (12.934); Ennio Sorentino, zdravnik, 1,150.000 (44.166); Oscar Sosson, uradnik, 510.000 (4590); Guido Stavro Santarosa, uradnik, 810.000 (31.08); Francesco Stefanini, uradnik, 600.000 (12.057); Paolo Storto, sodnik, 1,275.000 (43.579); Giorgio Suich, sodnik, 1,075.000 (32.598); Bruno Suppani, 920.000 (23.884); Giuseppe Sussan, uradnik, 770.000 (18.651); Carlo Vittorio Sussi, prodajalec 550.000 (10.341); Luigi Sussi, uradnik, 580.000 (12.173); Luigi Sussi, zdravnik, 2,450.000 (113.503);

Luigi Tacchino, industrijec, 1,650.000 (98.126); Luigi Tessari, podjetnik, 730.000 (31.440); Mario Tiberio, uradnik, 780.000 (17.537); Giovanni Tomasini upokojenec, 71.000 (28.247); Mario Tomasini, zdravnik, 1,225.000 (37.321); Nicolo Tonkli, odvetnik, 850.000; Carlo Torcello, upokojenec, 860.000 (23.991); Luigi Tosi, uradnik, 670.000 (16.726); Giovanni Trabattoni, trgovec, 580.000 (22.927); Renzo Treu, 520.000 (19.757); Amalia Trevisan, uradnica, 550.000 (11.237);

Adolfo Ugomari, zdravnik 500.000 (18.702); Amilcare Ugomari, uradnik, 750.000 (23.966); Giuseppe Valassi, uradnik, 600.000 (14.724); Luigi Valent, uradnik, 770.000 (13.893); Giovanni Vecchi, uradnik, 520.000 (13.386); Goliardo Vecchia, uradnik, 770.000 (17.235); Edoardo Velicogna, uradnik, 710.000 (17.797); Pietro Venturini, industrijec, 700.000 (15.316); Gino Venuti, profesor, 700.000 (14.078); Marcello Venuti, zdravnik, 530.000 (13.032); Carlo Verano, uradnik, 550.000 (10.944); Luciano Viatori, učitelj, 1,275.000 (67.151); Giuseppe Vidossi, uradnik, 650.000 (16.815); Achille Vidri, upokojenec, 670.000 (17.340); Maria vidri, uradnica, 560.000 (12.537); Mario Vinci, uradnik, 980.000 (28.581); Antonio Visini, upokojenec, 580.000 (16.813); Ferdinando Visintin, uradnik, 670.000 (15.767); Carlo Vites, upokojenec, 750.000 (23.871); Rodolfo Volk, mesar, 840.000 (38.060); Enrico Vouk, industrijec, 62.000 (25.083); Luigi Vram, uradnik, 1,000.000 (18.703); Vittorio Vriz, industrijec, 5,700.000 (577.749); Alfredo Winkler, uradnik, 760.000 (16.903); Melania Wolfer, upokojenka, 670.000 (19.993); Pietro Zauci, uradnik, 590.000 (13.389); Giovanni Deperis Zardinis, uradnik, 3,700.000 (248.163); Clemente Zaroli, uradnik, 610.000 (11.618); Antonio Zitter, trgovec, 520.000 (19.758); Giuseppe Zollia, uradnik, 630.000 (13.703); Primo Zorzenon, uradnik, 1,025.000 (29.532); Lamberto Zucalli, učitelj, 530.000 (12.136); Sergio Zuccolo, uradnik, 600.000 (10.865);

Angelo Borghesaleo, uradnik, 660.000 (14.688); Milovan Bresa, uradnik, 660.000 (11.947); Francesco Imbimbo, uradnik, 1,000.000 (28.956); Giuseppe Iucchi, uradnik, 890.000 (23.152); Rocco Rocco, radiolog, 2,100.000 (86.197); Luigia Trani, uradnica, 580.000 (8482); Stefano Viatori, trgovec, 1,575.000 (91.992).

Tržaški športniki v Jugoslaviji

Košarkarji G. S. «Portuale» so gostovali na Jesenicah

Dva poraza ženske vrste ter poraz in zmaga moške vrste

JESENICE, 28. — V soboto in v nedeljo so gostovali na Jesenicah tržaški košarkarji in sicer moška in ženska vrsta GS «Portuale». Za gostovanje Tržačanov je vladalo veliko zanimanje, saj je bil to prvi mednarodni košarkarski nastop na Jesenicah. Na igrišču pod Mežakljo se je zato zbralo več kot tisoč gledalcev.

V prvem srečanju so domačinke z boljšo igro pod koši premagale nasprotnice iz Trsta z dokaj visokim izidom 47:22 (22:12).

Mnogo bolj zanimivo je bilo srečanje moških vrst, ki je nudilo zelo dobro in predvsem borbeno igro. Obe moštvi sta si bili enakovredni in po razburljivem finalu so zmagali Jeseničani s tesnim rezultatom 43:42 (23:17).

V nedeljskem povratnem srečanju so Jeseničanke potrdile svojo premoč in zmagale s še večjo razliko kot prvič — 62:21 (42:13), moška vrsta gostov pa se je izdatno maščevala za poraz in zmagala z visokim rezultatom 51:30 (22:7).

To mednarodno srečanje je predstavljalo lepo športno manifestacijo mladine dveh delavskih središč kot sta Trst in Jesenice in upati je, da ne bo ostalo osamljeno.

—«—

OD PETKA DO NEDELJE

V tržaškem bazenu finale v vaterpolu

V tržaškem pokritem bazenu CONI bo v petek, soboto in v nedeljo finale italijanskega vaterpolo prvenstva serije A. Vsak večer bosta odigrani po dve tekmi po naslednjem programu:

Petek: ob 21. uri: Pro Recco-RN Camogli; ob 22.: SS Lazio-Can. Napoli.

Sobota: ob 21.: Pro Recco - SS Lazio; ob 22.: Can. Napoli-RN Camogli.

Nedelja: ob 21.: RN Camogli - SS Lazio; ob 22.: Can. Napoli - Pro Recco.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Za svetovno cestno prvenstvo profesionalcev

Binda že izbral kandidate ne pa še osem titularcev

Dokončna odločitev po dirkah za pokal Bernocchi in v Chignolo

RIM, 28. — Na predlog tehničnega komisarja Binde in z odobritvijo profesionalne komisije, so bili za svetovno cestno prvenstvo prijavljeni naslednji italijanski kolesarji:

ERCOLE BALDINI, RINO BENEDETTI, DINO BRUNI, GUIDO CARLESI, ANGELO CONTERNO, NINO DEFILIPPIS, MICHELE GISMONDI, GASTONE NENCINI, ARMANDO PELLEGRINI, DIEGO RONCHINI, REMO TAMAGNI in ADRIANO ZAMBONI.

Vsi ti kolesarji se bodo obvezno udeležili dirke za pokal Bernocchi, ki bo 2. avgusta, in dirke na krožni progi v Chignolo, ki bo 9. avgusta. Po teh dveh dirkah bo Binda izbral 8 titularcev, preostali stirje pa bodo ostali v rezervi.

Na vsak način naloga Binde ne bo lahka, ker proga v Zandvoortu ne nudi nobenih kriterijev, ki bi olajšali selekcijo. Glavna značilnost proge in njena edina težava je v dolžini, v ostalem pa je popolnoma ravna. Kljub temu pa je že sedaj gotovo, da bosta med titularci Baldini, če ne zaradi drugega že zato, ker je svetovni prvak, ter Bruni, ki je z dvema etapnima zmagama na dirki po Franciji dokazal, da ima izvrsten zaključni sprint.

V ostalem pa je očitno, da se je Binda oslonil tudi tokrat predvsem na starejše in že preizkušene dirkače kot so Defilippis, Nencini, Conterno, Benedetti in drugi, pa čeprav na zadnji preizkušnji Milano-Vignola niso prišli do besede.

Ostale države so doslej prijavile naslednje kolesarje:

Francija: Anglade, Anquetil, Cazala, Darrigade, Dejouhannet, Graczyk, Hassenforder, Saint; rezerve: Forestier, Milesi, Privat, Stablinski.

Belgija: Baens, Desmet G., Foré, Oelibrandt, Schoubben, Van Daele, Van Looy, Van Steenbergen; rezerve: Aerenhouts, De Mulder, Luyten, Van Looveren.

Nizozemska: Van den Brekel, Captein, Damen, Geldermans, De Groot, De Haan, Kersten, Niesten, Post, De Roo, Stolker, Voorting G.

Zah. Nemčija: Altwerck, Bugdahl, Fischerkeller, Junkermann, Ommer, Friedrich, Debusmann, Jaroscewicz, Loder, Pomme.

Luksemburg: Gaul, Ernzer, J. P. Schmitz.

Švica: Rolf Graf, Heinz Graf, Moresi, Gallati, Traxel, Ruegg.

Španija: Poblet, Chacon, Bover, Segu, Manzaneque, Suarez, Botella.

VATERPOLO

Primorje - Mameli 8:5

FELTRI, 28. — Jugoslovansko vaterpolo moštvo Primorje, ki je sodelovalo na turnirju za trofejo Rapetti, kjer se je z enim porazom in eno zmago uvrstilo na tretje mesto, je včeraj premagalo v Feltriju moštvo Mameli z rezultatom 8:5 (6:1). Primorje je nastopilo v naslednji postavi:

Brguljan, Stampalija, Koprivnikar, Kurtini, Mohorič, Baraba, Sobolič.

TENIS

Pokal Galea za Nemce

VICHY, 28. — Teniški pokal Galea je osvojila Nemčija, ki je v finalu za prvo mesto premagala SZ z izidom 4:1. V srečanju za tretje mesto je Francija premagala Češkoslovaško s 3:2.

Zadnji rezultati: Stuck (Nem.) - Lejus (SZ) 6:4, 6:1, 6:0, Potanine (SZ) - Sanders (Nem.) 6:4, 6:3, 1:6, 5:7, 6:2; Boutboul (Fr.) - Safarik (ČSR) 6:0, 6:4, 6:2, Strobl (ČSR) - Duxin (Fr.) 3:6, 6:3, 5:7, 6:3, 6:2.

Končni vrstni red: 1. Nemčija, 2. SZ, 3. Francija, 4. ČSR.

—«—

Italijanski atleti nastopajo na Švedskem

MALMOE, 28. — Del italijanske atletske reprezentance, ki je gostovala na Švedskem, se vrača z vlakom iz Malmoeja v Italijo. Ostali člani reprezentance pa bodo ostali na Švedskem do 8. avg. Nastopili bodo na številnih mitingih in sicer: 3. avg. v Saeffle, 4. avg. v Goeteborgu, 5. avg. v Udevali in 6. ter 7. avg. v Malmoeju.

134:78 za sovjetske tekmovalce

Leningrajski atleti premočni za beograjske

Marjanović izenačil jug. rekord v skoku v višino (2,03 m)

LENINGRAD, 28. — Dvoboj atletskih reprezentanc Leningrada in Beograda, ki je bil v nedeljo in v ponedeljek v Leningradu, se je zaključil z visoko zmago sovjetskih atletov z izidom 134:78. Leningrajčani so od 20 disciplin na programu zmagali v šestnajstih. Doseženih je bilo tudi nekaj dobrih rezultatov, med katerimi je treba posebej omeniti izenačen jugoslovanski rekord Marjanovića v skoku v višino z rezultatom 2,03 m.

Rezultati prvega dne:

110 m ovire: Stoljarov (L) 14'4, Rukavina (B) 15', Nestorov (L) 15'2, Simović (B) 15'6.

1500 m: Cimbaljuk (L) 3:49,2, Galulin (L) 3:50,0, Blagojev (B) 4:00.4, Djordjević (B) 4:10.2.

100 m: Zubrajakov (L) 10,6, Ljaškin (L) 10,8, Topić (B) 11,0, Dragašević (B) 11,3.

400 m: Snajder (B) 48,7, Grujić (B) 48,7, Efišin (L) 49,0, Bulšev (L) 49,2.

Kladivo: Sibalov (L) [illegible], Dobrivečer (L) 55.90, Kopunica (B) 54.23, Rakič (B) [illegible].

Višina: Marjanović (B) [illegible] (izenačen državni rekord), Saenko (L) 200, Injahin (L) 195, Borović (B) 185.

Daljina: Bondarenko [illegible] 7.47, Ljaškin (L) 7.15, Jeremeja (B) 7.06, Miler (B) 6.89.

10.000 m: Vorpcev (L) [illegible], Rumjancev (L) 32.08, Stevanović (B) 32:41.5, Ivanović [illegible] 32:42.6.

Rezultati drugega dne:

400 m z ovirami: Bogdanov 53,3, Kutuzov 53,7 (oba L), Matić 55,6, Rukavina 55,7 (oba B);

Skok s palico: Rezenkov (L) 4.35, Kuzmonović (B) [illegible], Začinski (L) 4.20, Radin [illegible] (B) 4.0;

200 m: Zubrjakov (L) [illegible], Ljaskin (L) 21,9, Snajder [illegible], Grujić 22 (oba B);

800 m: Bulišev 1:51.8, Sa[illegible]tul 1:53,3 (oba L), Sarić [illegible] 1:56,2;

Kopje: Pavlović (B) [illegible], Sivoplasjov (L) 64.46, Kosa[illegible] (L) 63.49, Miletić (B) [illegible];

Troskok: Kobeljev 15.69 ([illegible] Družinski 15.21 (L), Jocić 14.[illegible] (B), Stanišić 13.98 (B);

Disk: Račić (B) 50.15, Sa[illegible]ganov (L) 48.47, Grinvald [illegible] 47.98, Tomašević (B) 45.53;

5000 m: Žukov (L) 14'[illegible], Ivanović (B) 14'46"6, Subo[illegible] (B) 14'52"8, Popov (L) 14'5[illegible]

3000 m steeple: Radigin [illegible] 9'11"8, Nikić 9'16"2, Jeremeja 9'16"8 (oba B), Ledak 9'2[illegible]

Štafeta 4 x 400 m: Leningrad 3'15"8, Beograd 3'24"7.

—«—

PREDOLIMPIJSKI ZBOR

Mladi nogometaši v Covercianu

FLORENCA, 28. — Skupina 25 nogometašev - diletantov, ki so se zbrali pri tehničnem centru v Covercianu na predolimpijski zbor, je imela danes dopoldne najprej zdravniški pregled, potem pa so prisostvovala tehnični lekciji trenerja Giovannija Ferrarija na igrišču zveznega centra Nato so nogometaši, razdeljeni v dve skupini, izvajali preložke z zogo.

Popoldne so se podali na kondicijski sprehod v okolico Coverciana, nato pa so imeli pod večer se telovadno-atletski trening.

—«—

○ RIM, 28. — Italijansko moštvo za Davisov pokal v sestavi Pietrangeli, Sirola, Tacchini bo pod vodstvom kapetana Canepeleja odpotovalo jutri v sredo ob 18.45 v Filadelfijo, kjer se bo 7., 8. in 9. t. m. pomerilo v prvem medconcskem finalu verjetno z Avstralijo.

—«—

Mladinski šport na dunajskem festivalu

DUNAJ, 28. — V okviru mladinskega nogometnega turnirja na festivalu mladine na Dunaju, so bili doseženi še naslednji rezultati:

Madžarska (Csepel) - Finska 22:1, Italija - Indonezija 0:0, Švedska - Libanon, Irak - Alžir 3:0.

Skoraj gotovo je, da si bo končno zmago zagotovila Madžarska.

O okviru košarkarskega turnirja je Romunija premagala Italijo s 94:16 (44:10).

Kolesarska dirka po Jugoslaviji

Včeraj počitek v Ljubljani danes po betonu do Zagreba

Van der Wecken glavni favorit, Hristov, Žirovnik in Hugens pa njegovi glavni tekmeci

VAN DER WECKEN

LJUBLJANA, 28. — Udeleženci kolesarske dirke po Jugoslaviji so danes po naporni včerajšnji etapi od Nove Gorice čez Vršič in Kranjsko goro do Ljubljane, počivali v Ljubljani. Za seboj imajo že vse težke hribovske etape, pred njimi pa so dolge ravninske proge, ki bodo zahtevale od njih veliko vzdržljivost. Pot od Ljubljane preko Zagreba do Banja Luke v skupni dolžini 310 km v prihodnjih dneh bo dobra priprava za poslednje tri etape, ki bodo karavano priveđle do Skoplja.

Dosedanji del dirke je potekal v enakopravni borbi med Belgijci, Jugoslovani in Bolgari. Na čelu splošnega plasmaja posameznikov je Belgijec Van der Wecken, ki je v izvrstni solovožnji v poletapi Nova Gorica - Vršič pokazal neverjetno upornost in vzdržljivost. Prednost skoraj 5 minut pred Bolgarom Hristovom mu daje vse izglede za končno zmago. Bolgari Hristov, Kocev in Iljev, Jugoslovani Žirovnik, Velačič, Petrovič in Valčič ter Holandec Hugens imajo sicer teoretično možnost, da Van der Weckenu odvzamejo rumeno majico, praktično pa se bodo po vsej verjetnosti borili med seboj za plasma od drugega pa do desetega mesta, razen seveda, če Van der Weckenu iz kakršnega koli razloga ne pojenjajo moči.

Vsekakor pa so Van der Weckenu najnevarnejši Bolgar Hristov, Jugoslovan Žirovnik in Holandec Hugens.

Belgijec Clas, zmagovalec etape Reka - Pulj, je v etapi Nova Gorica - Ljubljana izgubil skoraj eno uro ter je sedaj na 31. mestu in je zaradi tega že izpadel iz ožjega kroga favoritov.

V ekipni konkurenci imajo do sedaj največ izgledov Bolgari, čeprav je verjetno, da bodo Jugoslovani v preostalih etapah napeli vse sile, da bi zasedli prvo mesto. Nizozemci po do sedaj pokazani vožnji nimajo velikih izgledov, ker razen Hugensa nimajo drugih dovolj močnih kolesarjev, ki bi lahko prispevali k izboljšanju plasmaja.

Razpoloženje med kolesarji je izvrstno. Od 72 kolesarjev, kolikor jih je startalo v Zagrebu, jih bo jutri na startu v Ljubljani samo še 59. Vsi ostali so odstopili. Van der Wecken se počuti dobro in verjame, da mu bo uspelo obdržati prvo mesto, čeprav sam trdi, da so mu Bolgari in Jugoslovan Žirovnik zelo nevarni. Hristov, Hugens, Žirovnik, Valčič in ostali njegovi konkurenti so prav tako v dobri formi in menijo, da je do Skoplja še dolga pot in da odločitev še nikakor ni padla.

V jutrišnji 5. etapi od Ljubljane do Zagreba v dolžini 127 kilometrov bodo kolesarji vozili po lepi novi asfaltni cesti, ki razen redkih zelo lepo izpeljanih strmin v prvem delu ne nudi nobenih posebnih težav. Start bo ob 15. uri, prihod v Zagreb pa je predviden za 18.10.

Vrstni red posameznikov pred 5. etapo je naslednji:

Van der Wecken 5.24' Hristov 4'36" več, Žirovnik 4'54", Hugens (Niz.) 5'23", Levačič 5'59", Kocev, Hugens, Dejev, Petrovič, Valčič, Bajc, Sebenik itd.

Ekipni vrstni red:

1. Bolgarija 58.33'33", 2. Jugoslavija 58.35'18", 3. Nizozemska 58.42'52", 4. Romunija 59.11'31", 5. Belgija 59 ur 44'26", 6. Slovenija itd..

—«—

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Tr[illegible]

Kino na Opčinah

predvaja danes 29. t. m. ob 18. uri in ob 20.30 na prostem film:

«Divja dediščina»

(Eredità selvaggia)

Igrajo: GEORGE WINSLOW, GIGI PERREAU in TROY DONAHUE

EDGAR WALLACE:

ZAGONETNA ZAPONKA

9.

Toda Frank ga ni več poslušal. Sklonil se je k tlom, kamor ga je pritegnila temna majhna lisa, ki je bila pod težko omaro na podu iz belih ploščic. Bil je majhen predmet, tako čuden predmet, da ga je moral Frank dobro pogledati, preden se je prepričal, odkod izvira. Bil je gumijast pokrovček za tipke pisalnega stroja. Ena izmed onih varovalk za prste, ki se jih strojepiske tako rade poslužujejo, bodisi da se učijo pisanja na slepo, bodisi da si varujejo nohte in da si jih ne polomijo.

«Ali ste našli tu notri pisalni stroj?» je vprašal Frank, ko je podajal Carverju gumijast pokrovček.

«Ne, nobenega pisalnega stroja», je zagodrnjal Carver.

«Morda je Trasmere tu in tam dal poklicati k sebi strojepisko», je pripomnil Frank. «Ali ne bi o tem vprašala kuharico?».

«Ta ne ve ničesar», je odgovoril Carver in skomizgnil z ramenom. «Včeraj sem jo izpraševal pa mi je rekla, da ni nikoli stopila v to sobo in da ni nikoli videla gospodarja. Walters jo je vzel v službo in ji odrejal vse. Zvečer pa, kakor že veste, se je vrnila domov».

Policijski nadzornik je odprl vrata, ki so vodila v podzemno klet in je začel stopati po stopnicah navzdol. Frank je hodil zamišljen tesno za njim.

Moža sta odprla vse škatle iz črne pločevine, pregledala njihovo vsebino in vse zapisala. Denar je bil povsod: bankovci, angleški in tuji zakladni boni, umazani bankovci španskih pezet, grških drahem, italijanskih lir, dolarjev in francoskih frankov. V nekaterih skrinjicah je bil samo denar, v drugih samo svežnji listin, v drugih zopet sama pisma, naslovljena na Luciusa Trasmereja z naslovi kitajskih mest s čudnimi imeni. V eni izmed škatel sta našla nedavno korespondenco. Bilo je precej prepisov, napisanih s pisalnim strojem, ki jih je pisal starec različnim tvrdkam, s katerimi je imel poslovne zveze. Policijski nadzornik in Frank sta drugo za drugim pregledala ta pisma.

«Kdo ve, komu je narekoval ta pisma?» je zamrmral Carver. «Morda je sam hodil v kako prepisovalnico. Bomo raziskali».

Naslednja skrinjica je vsebovala prazno škatlico iz zelo finega nefrita*) in rjav etui, ki je imel obliko majhnega kovčka. Frank je zadržal sapo, ni pa mogel zadržati vzklika, ko je Carver odprl pokrov. V notranjosti so bili dragulji Mire Ardfern.

Prav oni so bili. Frank je spoznal rubin, ki je imel srčasto obliko.

«Dragulji so, ki jih je Mira Ardfern izgubila», je zajecljal. Carver je naglo vzdignil glavo.

«Ste-li gotovi, Holland?» je hripavo vprašal «Sicer se pa lahko takoj prepričava. Telefoniral bom našemu osrednjemu uradu in dal si bom narekovati seznam, ki ga je Ardfernova dala ob prijavi».

Po telefonskem razgovoru je Carver samo za hip pogledal na dragoceno vsebino v kovčku. Ni bilo dvomov: bili so zares Mirini dragulji.

«In ta drobnarija pomeni moj poraz», je zapihal od jeze Carver. «Kaj naj ima opraviti Mira Ardfern s tem dogodkom? S katere strani naj začnem sedaj raziskovanja? Lahko bi si mislili, da je igralka zastavila svoje dragulje staremu Trasmereju, toda po poizvedbah, ki sem jih napravil, se mi ne zdi, da se je ta stiskač pečal s posojili proti zastavilom. Bil je preveč bogat, da bi tvegal take stvari. Ko bi bil prikrivalec ukradenih predmetov, bi bili našli druge dokaze, namreč dragocenosti in podobno. Malo verjetno se mi zdi, da bi bil Trasmere opravljal vlogo prikrivalca za eno samo tolpo in za en sam slučaj».

«Zelo zanesljivo vem, da Mira ni poznala Trasmereja», je vpadel Frank v besedo in naglo govoril. «Preveč dobro jo poznam».

«Ne dvomim, vendar skrivnost ostane», je odvrnil policijski nadzornik. «Povzemiva še enkrat vso zadevo, če vam je prav. V soboto zjutraj vstopi gospodična Ardfern s svojim malim kovčkom v roki v poštni urad. Naroči pri okencu znamke in položi kovček z dragulji poleg sebe, da bi imela roke proste, ko bi vzela denar za nakup znamk. Takoj nato ne najde več kovčka. Tedaj se vrne v hotel, misleč, da se je zmotila in pustila dragulje v svoji sobi. Toda v hotelu ni bilo ničesar. Kaj je tedaj napravila naša draga Mira? Ali je stekla takoj na najbližjo policijsko postajo in prijavila dogodek? Ne. Odšla je h gledališkim vajam, nato h kosilu in končno se je vrnila v gledališče k dnevni predstavi. Nato se je spočila na divanu v svoji sobici in je čakala na večerno uprizoritev. Šele v ponedeljek zjutraj po skoraj oseminštiridesetih urah, odkar so ji izginili dragulji, se je odločila, da prijavi njihovo izginotje. Se vam zdi, da je to naraven način ravnanja?».

«Če bi poznali Miro, morda ne bi tako govorili», jo je goreče branil Frank. «Kljub sreči, ki jo je doživela v gledališču, je skromna deklica. Nima rada javnih reklam in, preden je stekla na policijo, kakor ste vi sedaj nasvetovali, se je rajši hotela prepričati, če ni morda kod sama pozabila svoj kovček».

«Naj bo, kakor vi pravite», je privolil Carver. «Ker pa jo že tako dobro poznate, ali ne bi hoteli vi sami iti do Mire Ardfern in jo obvestili o najdbi?» je ironično končal.

VII. POGLAVJE

Ko je prišel Frank v hotel Central, ga je Mira takoj sprejela.

«Dober dan, Frank», ga je nagajivo pozdravila. «Kaj se je zgodilo danes, da vas je privedlo s tako naglico k meni?».

Mladi mož je potegnil roke izza hrbta in pomolel deklici skrinjico iz rjavega usnja. Mira je trenila z očmi, vzela kovček in nato uprla jasne oči v mladeničev obraz.

«Škatla za dragulje je», je zašepetala in odprla pokrov. «In dragulji, kje so?» je tiho vprašala.

«Policija jih ima».

«Policija?».

«Našli so jih v kletnem prostoru Luciusa Trasmereja, starčka, ki je bil umorjen v soboto popoldne», je pojasnil Frank. «Ali imate kako misel, kako so mogli priti v starčeve roke?».

«Nobene», je brezčutno odgovorila Mira. «Nisem nikoli poznala gospoda Trasmereja. Seveda sem brala o zločinu v časopisih. Kako to, Frank, da imate opravka s to zadevo? Nisem vedela, da so poročevalci tudi policaji».

«Dejstvo je, da sem bil skupaj s policijskim nadzornikom Carverjem, ko sva odkrila zločin, in sem nadaljeval s preiskavo. Tudi danes zjutraj, ko sva se vrnila v podzemno zakladnico, da bi pregledala predale in njihovo vsebino, mi je Carver dovolil, da ga spremljam».

«Ste bili navzoči?» je plaho vprašala Mira.

«Pravkar vam to pripovedujem», je odgovoril Frank. «Pomagal sem policijskemu nadzorniku pri pregledu in pri zapisovanju vseh stvari: denar, listine, dragulji... Tista soba je prava železna blagajna, Mira».

«Listine, ste rekli?» je zelo brezbrižno rekla deklica. «Kakšne listine so bile?».

Frank je sumljivo pogledal igralko, vendar je odgovoril:

«Fakture, računi, prepisi pisem, najemninske in prodajne pogodbe... Čemu me to sprašujete, Mira?».

«No...» — Bila je v zadregi, vendar ne toliko, da bi kot dobra igralka ne prišla takoj k sebi. — «Neka moja prijateljica, tudi igralka, ki sem jo srečala med igranjem, mi je zaupala, da hrani Trasmere nekatere listine, ki se tičejo njegove družine. Tako sem mislila, da so utegnili med preiskavo te listine odkriti».

(Nadaljevanje sledi)

*) drag kamen.